

HRVATSKI VOJNIK

PRINTED IN CROATIA

0 1 3 0 9

ISSN 1330 - 500X

9 771330 150003

EUR 2,10 / CAD 3,00 / AUD 3,30 / USA 2,00 / CHF 3,50 / SLO EUR 1,80 / SEK 17,00 / NOK 17,00 / DKK 15,50 / GBP 1,30

RAZGOVOR

GENERAL-BOJNIK KJELL-OVE SKARE

SAVEZNIČKO ZAPOVEDNIŠTVO ZA
TRANSFORMACIJU (ACT)

GOMBR

I. MEHANIZIRANA BOJNA *SOKOLOVI*

POVRATAK TENKA - KANADSKI PRIMJER IZ AFGANISTANA

Zemunik - 93.
Zrakoplovna bazaTemeljni kamp
dočasnika OSRH-a
"UDBINA 09"

Regionalna stabilnost

ENERGETSKA STABILNOST
I ODVIJANJA SVJETSKE
TRGOVINE

INDIJSKA RATNA MORNARICA

VOJNA TEHNIKA / MORH / OSRH / MAGAZIN

HRVATSKI VOJNIK

STOCKHOLM

ŠVEDSKI PREOKRET

Švedska je vlada 19. ožujka parlamentu poslala prijedlog o velikom preustroju vojske, ukidanju ročništva i povećanju broja vojnika spremnih za brzi premještaj. Ministar obrane Sten Tolgfors najavio je da će ljudstvo, koje sada broji 30 000 pripadnika, dosegnuti 50 000. Ročništvo bi trebalo biti ukinuto do 2014., a sve reforme završene 2019. Naravno, za sve te mjere potrebno je povećati obrambeni proračun, koji sada iznosi oko tri i pol milijarde eura. Takva inicijativa veliki je preokret: Švedska je vojska proteklih godina bila izložena velikim smanjenjima proračuna i reduciranju broja vojnika.

OTTAWA

MEDVJEDI U ZRAKU

Ruski diplomat Dmitrij Trofimov svojim je kanadskim domaćinima ovoga tjedna naglasio da je buka oko dva ruska zrakoplova koja su preletjela područje Arktika prenaplašena. Incident je zabilježen 18. veljače, kada su bombardere tipa Tupoljev primijetili piloti kanadskih lovačkih zrakoplova, i to u blizini zračnog prostora svoje zemlje. Kanadski su mediji susret opisali naslovima poput *Medvjedi u zraku*. Trofimov je kritizirao takvu atmosferu i rekao predstavnicima odbora za obranu kanadskog parlamenta da Rusija također nailazi na američke i britanske zrakoplove u međunarodnom prostoru blizu svojih granica.

PEKING

LI FENGOV POTHVAT

Kineski pilot Li Feng dobio je visoko odlikovanje zahvaljujući letačkoj bravuri koju je izveo 7. ožujka. Naime, dok je obavljao vježbovni let lovcom Jian 10, na sedam kilometara od baze otkazao mu je motor. Feng se izvrsno snašao, odjedrio je prema bazi, sletio i uspio zaustaviti letjelicu bez obzira na to što mu se nije otvorio kočeci padobran. Lovci Jian 10 u uporabi su od 2007., kao predstavnici treće generacije kineskih lovačkih zrakoplova.

BAGDAD

TIHA, ALI OPASNA GOMILA

Da je tijekom proteklih godina u Iraku potrošeno prilično streljiva možete vidjeti i na priloženoj fotografiji. Pod budnim okom narednika američke kopnene vojske Roberta Solesbeea nalazi se dio odlagališta Sheik Khalid, smještenog u bazi Camp Taji. Budući da uvijek postoji opasnost da u gomilu zaluta još kakav opasan komad streljiva, pripadnici 710. satnije za rješavanje eksplozivnog streljiva, poput Solesbeea, uvijek su na oprezu i pažljivo nadgledaju situaciju.

US Army

FORT WORTH

PRVI MARINAC U MUNJI

S piste postrojenja tvrtke Lockheed Martin 19. ožujka novim je zrakoplovom F-35 Lightning II poletio prvi pilot američkih marinaca. Bojnik Joseph Bachmann tako je ušao u povijest letova tim novim čudom tehnike i prokrio put mnogobrojnim kolegama. Naime, od 2012. godine F-35 će ući u zrakoplovnu flotu marinaca. Bachmann je bio oduševljen zrakoplovom i letom, navodeći da F-35 može činiti isto što i tri aktualna lovca kojima upravljaju marinci, ali "bolje i jeftinije". Odsad će Bachmann i kolege marinci letjeti i surađivati s inženjerima iz Lockheed Martina dok se ne zaključi da je zrakoplov spreman. "Sve što nije savršeno je promašaj", zaključio je pilot.

10

Temeljni kamp dočasnika OSRH-a "Udbina 09"

Temeljni kamp dočasnika provodi se u vojarni "Josip Jović" u Udbini. Namijenjen je dočasnima od razine skupnika do razine stožernog narednika a prema planu ove bi ga godine trebalo proći njih petstotinjak. Lani je na kampu bilo gotovo 400 dočasnika. Kamp se organizira od veljače do studenoga i počinje svaki prvi ponedjeljak u mjesecu. Traje 12 dana, a u jednoj rotaciji ima 50 polaznika

GOMBR

MEHANIZIRANA BOJNA **SOKOLOVI**

12

General-bojnik Kjell-Ove Skare

4

Transformacija je priča koja nikad ne završava

Sada je ključno združiti ljude iz NATO-a i OSRH-a te vaše bilateralne partnere radi sinkroniziranja svih oblika potpore, pomoći i stajališta. Staviti ćemo sve na jedan stol i što prije osigurati vašu učinkovitu integraciju. Naši eksperti će raditi s vašima kako bi razvili detaljne planove potpore... Ukratko, želimo vam dati najbolje moguće savjete kako da odgovorite vašim vlastitim izazovima

Naslovnicu snimio Davor KIRIN

MORH I OSRH

- 7 **NOVOSTI IZ MORH-a**
Svečana prisega sudaca Vojnostegovnog suda
- 8 **NOVOSTI IZ OSRH-a**
Sastanak Subregionalne konzultacijske komisije
- 9 **ZEMUNIK - 93. ZRAKOPLOVNA BAZA**
Dvije baze pod jednim okriljem
- 15 **NOVOSTI IZ MORH-a**
Oprezno u polufinalu!

VOJNA TEHNIKA

- 16 **NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
- 20 **REGIONALNA STABILNOST**
Energetska stabilnost i odvijanja svjetske trgovine
- 23 **ZRAKOPLOVSTVO**
Novi "igrači" u zračnim borbama (II. dio)
- 24 **MORNARICA**
Indijska ratna mornarica
- 25 **VOJNA POVIJEST**
Hawker Hunter

MAGAZIN

- 26 **PODLISTAK**
Vijetnam 1963.
- 28 **DOMOVINSKI RAT**
Zapisi Borisa Jovića - memoarsko gradivo o suradnji JNA i srbijanskog vodstva u pripremi i provedbi agresije na Republiku Hrvatsku (VI. dio)
- 29 **DUHOVNOST**
Umrijeti da bi se živjelo
- 30 **INFORMATOR**
Biblioteka, vremeplov, filmoteka, infokutak
- 31 **IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA**
Plakete Glavnog stožera Oružanih snaga RH

TRANSFORMACIJA je pri

Datum ulaska Hrvatske u punopravno članstvo u Sjevernoatlantskom savezu nije i datum potpune integracije naše zemlje, a posebno obrambenog sustava. Sama integracija je dugotrajan i složen posao, koji zna potrajati i deset godina. Dakle, taj proces još prolaze i zemlje koje su pristupile NATO-u više godina prije

nas. Puna se integracija postiže kada se ustroj i funkcioniranje obrambenog sustava usklade i ugrade u NATO sustav na svim razinama, a izobrazba i obuka postanu potpuno kompatibilne s NATO-om. U ime Saveza cjelokupnu pomoć i potporu našoj integraciji koordinirat će Savezničko zapovjedništvo za transformaciju

(ACT). Norveški general-bojnik Kjell-Ove Skare djelatnik je ACT-a, koji je prvi od časnika NATO-a sudjelovao zajedno s hrvatskim visokim časnicima prošloga tjedna na Konferenciji o integraciji RH u NATO. Time je faza integracije u neku ruku započela prije službenog datuma. To je prvi korak prema izradi Dugoročnog plana integracije s jasnim ciljevima, rokovima, nositeljima i suradnicima te potpornim obučnim i drugim aktivnostima.

Možemo li Konferenciju nazvati početkom jednog završnog procesa?

Prije je možemo nazvati kontinuitetom jednoga dugačkog procesa. Zna se da ACT i Savezničko zapovjedništvo Napulj već više od godinu dana vrlo aktivno rade s OSRH-om. Zna se da ste još prije nego što ste pozvani u članstvo, godinama prolazili kroz akcijske planove za članstvo. Dakle, ovo je samo novi dio napora koji se ulažu da bi Hrvatska postala članicom u punom smislu riječi. Iz našeg kuta, sada je ključno združiti ljude iz NATO-a i OSRH-a te vaše bilateralne partnere radi sinkroniziranja svih oblika potpore, pomoći i stajališta. Staviti ćemo sve na jedan stol i osigurati što prije vašu učinkovitu integraciju.

U službenom nazivu Konferencije stoji kratka BI-Sc (Bi-Strategic Command). Dakle, pri procesima integracije Hrvatskoj pomažu dva NATO-ova zapovjedništva, ACO i ACT...

Tri su faze u jedinstvenom procesu pristupanja i integracije: za prve dvije, koje se odnose na pristupanje, mjerodavno je Zapovjedništvo za operacije. Treća faza, faza integracije, počinje s danom kad država i formalno postane članicom NATO-a, što će se u vašem slučaju dogoditi u

Radnu grupu čine ljudi iz oba zapovjedništva i bave se svim funkcionalnim područjima na kojima radimo s hrvatskom stranom. Ona osigurava naš zajednički čvrsti i strukturalni pristup svim tim temama. S druge strane, u slične je svrhe osnovana Integracijska radna skupina... Nju čine djelatnici ACT-a raznih struka iz različitih službi i odjela Zapovjedništva, koji imaju veze s područjima u kojima mi želimo pružati potporu novim članicama. Zapravo, to je ACT-ov način da imenujemo ljude koji će se posvetiti tim poslovima.

Kako će, općenito, izgledati budući sastanci dviju strana?

Naši će eksperti raditi s vašima kako bi razvili detaljne planove potpore. Definirat će se što traži vaša strana, što mi mislimo da biste trebali učiniti, gdje su problemi, gdje su izazovi... Imat ćemo radionice, telefonske konferencije, videokonferencije... Zatim, kontaktirat ćemo stručnjake iz raznih zemalja s vlastitim iskustvima. Ukratko, želimo vam dati najbolje moguće savjete kako da odgovorite vašim vlastitim izazovima. To je ključno.

Koji bi mogao biti najteži izazov za Hrvatsku?

Ne bih se usudio imenovati jedan, mislim da ih ima više. No, to je samo zato što ulazite u organizaciju koja već ima svoj unutarnji ustroj i način rada i kojoj se želite priključiti. Ipak, izdvojiti ću pitanje upravljanja osobljem. Treba osigurati adekvatno korištenje vašim vlastitim sposobnostima i razmotriti kako želite podići razinu znanja i istaknuti ulogu vaših časnika i dočasnika. To je ključno za uspješnu budućnost. Izazovi s kojima će se Hrvatska i NATO možda susresti u nacionalnim i

Sada je ključno združiti ljude iz NATO-a i OSRH-a te vaše bilateralne partnere radi sinkroniziranja svih oblika potpore, pomoći i stajališta. Staviti ćemo sve na jedan stol i što prije osigurati vašu učinkovitu integraciju. Naši eksperti će raditi s vašima kako bi razvili detaljne planove potpore... Ukratko, želimo vam dati najbolje moguće savjete kako da odgovorite vašim vlastitim izazovima

koja nikad ne završava

travnju. Ta faza je istodobno i transformacijska. Za nju su s naše strane formalno zadužena oba zapovjedništva, no ovaj put je ACO potpora ACT-u. U prve dvije faze, slučaj je bio obrnut.

NATO je za ovaj slučaj oformio Radnu grupu za integraciju i pristupanje. Koje su njezine zadaće?

međunarodnim operacijama usko su povezani s time kako spremate časnike i dočasnike da budu donositelji odluka u fleksibilnim uvjetima.

Spomenuli ste da će NATO imati koristi od hrvatskog članstva. Kakve?

Evo jedne jasne činjenice: Hrvatska je jedna od malobrojnih država u Europi čiji časnički

Hrvatska je jedna od malobrojnih država u Europi čiji časnčki zbor ima ratno iskustvo. Prošlo je samo desetak godina otkad ste ratovali. To iskustvo je nešto što ćete moći staviti na zajednički stol. Kao što mi vas možemo savjetovati o mnogočemu, tako i vi možete savjetovati nas

zbor ima ratno iskustvo. Prošlo je samo desetak godina otkad ste ratovali. To iskustvo je nešto što ćete moći staviti na zajednički stol. Kao što mi vas možemo savjetovati o mnogočemu, tako i vi možete savjetovati nas.

Više smo puta čuli da je Hrvatska najspremnija država među dosadašnjim aspirantima za ulazak u NATO. Što vi mislite o tome?

Već sam govorio o vašem prolasku kroz cikluse MAP-a, koji traju osam godina. Dakle, već dugo radite s NATO-ovim Stožerom i drugim strukturama kao partneri. Također, vi ste zapadno orijentirana zemlja i imate kulturni "background", što se pokazuje i znanjem stranih jezika koje vaši časnici imaju. Lako ste se uključili u partnerstvo s NATO-om i bili ste sposobni usvojiti sve prednosti koje vam omogućuje Savez. Već ste prošli kroz mnoge aktivnosti NATO-a i bili domaćini mnogim gostima iz Saveza, koji su vas informirali i pomagali vam da se prilagodite pro-

cesima pristupanja. Moram vam reći da ćete, kao članica, doći u potpuno novu situaciju, morate biti spremni ići vrlo brzo, a OSRH se treba modificirati tako da bude učinkovit u toj novoj situaciji.

Kad bi proces integracije trebao potpuno završiti?

Transformacija je priča koja nikad ne završava. Što se tiče nas, pripremamo višegodišnji plan. Moramo postaviti kriterije koji će odrediti kad je posao integracije završen u određenom području. No, to je odluka koju mora donijeti Hrvatska. Uvjeren sam da ćemo zajedničkim radom zaključiti kad je vrijeme da se kaže: "dosta je"! Želimo postići rezultate što je prije moguće, no sigurni smo da će se pojavljivati i nove pojedinosti jer NATO je vrlo dinamična struktura.

Znači, nemamo vremena za predah ni kad postanemo punopravnom članicom?

Tada će teški posao tek započeti! ■

S nedavne Konferencije o hrvatskoj integraciji u NATO održane na HVU

SVEČANA PRISEGA sudaca Vojnostegovnog suda

U MORH-u je 24. ožujka priredena svečana prisega stožernog časnika - suca i sudaca porotnika Vojnostegovnog suda. Na svečanom činu bili su načelnik GSOSRH-a general zbora Josip Lucić, državni tajnik Željko Goršić, tajnik MORH-a Petar Barać te drugi predstavnici MORH-a i OSRH-a. Na temelju imenovanja predsjednika Republike Hrvatske i vrhovnog zapovjednika OSRH-a Stjepana Mesića, novi suci porotnici jesu: general-pukovnik Mladen Kruljac, brigadir Stjepan Nižić, brigadir Filip Aračić, pukovnik Veljko Frlan, kapetan fregate Nenad Žitković, satnik Radomir Brkić i satnik Drago Ilić. Na mjesto stožernog časnika – suca imenovan je satnik Marin Tudor.

Novoimenovane suce, koji su se obvezali na suradnju sa Sudom i obnašanje dužnosti u skladu sa zakonom i prisegom što su je položili, pozdravio je general Josip Lucić, koji je naglasio važnost vojne stege i rada Vojnostegovnog suda za ukupno djelovanje OSRH.

Čestitajući sucima porotnicima na imenovanju, državni tajnik MORH-a Željko Goršić istaknuo je da je uloga Vojnostegovnog suda od iznimnog značenja za suce i suce porotnike, od kojih se traži da časno, odgovorno i nepristrano obavljaju svoje dužnosti.

Snimio Davor KIRIN

U ime prisežnika obratio se general-pukovnik Mladen Kruljac, koji je zahvalio na iskazanom povjerenju u imenovanju na te časne i odgovorne dužnosti. "Uvjeravam vas da ćemo ispuniti našu zadaću i da ćemo zadaće sudaca obavljati kvalitetno, nepristrano i zakonito. Također, svečanom prisegom obvezali smo se na savjesno, pošteno i odgovorno obnašanje sudačke dužnosti na Vojnostegovnom sudu, kako u stegovnim postupcima tako i u postupcima materijalne odgovornosti", rekao je general Kruljac.

I. VALENTIĆ MIKŠIK

Predavanje predsjednika poljskog parlamenta na HVU

Snimio Tomislav BRANDT

U sklopu posjeta Republici Hrvatskoj, na Hrvatskom vojnom učilištu je 24. ožujka boravilo izaslanstvo Zastupničkog doma poljskog parlamenta na čelu s predsjedavajućim parlamenta Bronisławom Komorowskim. Tom prilikom predsjednik je u Časničkom domu HVU-a održao kraće predavanje na temu "Poljska u NATO-u koji se mijenja - iskustva desetogodišnjeg članstva". Na predavanju su, osim djelatnika i polaznika škola HVU-a, bili i predstavnici Hrvatskog sabora, Vlade, MORH-a, MVPEI-a, GSOSRH-a, te Vojnodiplomatskog zbora

u RH. Dobrodošlicu izaslanstvu i čestitke na desetogodišnjici pristupanja u NATO poljskim je gostima uputio ravnatelj HVU-a, general-bojnik Mirko Šundov.

Predavanje predsjednika Komorowskog nije bilo zanimljivo samo zato što je riječ o parlamentarnom čelniku, nego i o predsjedniku parlamentarnog vijeća za nacionalnu obranu te bivšem ministru za nacionalnu obranu. Ugledni gost je podsjetio na vremena pokreta Solidarnost, kraja prošlog stoljeća i nestanka željezne zavjese, te preustroja vojske koja se trebala odmaknuti iz konteksta Varšavskog pakta i tadašnje ideologije. Od 1993. u Poljskoj je postojao konsenzus o potrebi ulaska u NATO, što je i ostvareno šest godina poslije, čime je "ostvaren san nekoliko poljskih naraštaja". U tu svrhu trebalo je provesti mnoge reforme i modernizaciju. Danas je poljska vrlo aktivna članica Saveza, s ciljem što boljeg doprinosa međunarodnoj sigurnosti i miru. "Vrijedilo je ući u NATO", zaključio je Komorowski.

Nakon predavanja u predvorju Časničkog doma, prvi čovjek poljskog parlamenta otvorio je prigodnu izložbu naziva "Deset godina Oružanih snaga Republike Poljske u NATO-u", i tom prilikom istaknuo izvrsnu suradnju naših zemalja. "Sretan sam što uskoro nećemo biti samo prijatelji, nego i saveznici", najavio je Komorowski skorašnje hrvatsko punopravno članstvo u Savezu.

D. VLAHOVIĆ

SASTANAK Subregionalne konzultacijske komisije

U Splitu je od 17. do 19. ožujka, pod predsjedanjem Republike Hrvatske, održan 42. sastanak Subregionalne konzultacijske komisije, tijela mjerodavnog za nadzor provedbe Sporazuma o subregionalnoj kontroli naoružanja (SSKN). Sastanak je održan u zajedničkoj organizaciji Ministarstva obrane (Službe za nadzor naoružanja - SNN) i Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija RH. U izaslanstvu RH, kao predstavnici MORH-a, sudjelovali su brigadir Zdravko Jakop, načelnik Službe za nadzor

naoružanja, brigadir Bosiljko Mijatović, načelnik Odjela provedbe ugovora u SNN, brigadir Zdravko Klanac, vojni savjetnik Stalne misije RH pri OESS-u, UN-u i međunarodnim organizacijama u Beču, te pukovnik Krešimir Bošnjak, viši stručni savjetnik u SNN.

Uz izaslanstvo RH, na sastanku su sudjelovala i izaslanstva ostalih stranaka u SSKN: Bosne i Hercegovine, Republike Crne Gore i Republike Srbije. Nazočan je bio i osobni izaslanik predsjedavajućeg OESS-a, brigadni general Constanzo Perrioto, te predstavnici zemalja kontaktne skupine SAD-a, Velike Britanije, Republike Francuske, SR Njemačke, Republike Italije i Ruske Federacije.

Opsežni dnevni red uključio je raspravu i usvajanje niza zaključaka i odluka. Zaključeno je da je inspekcijski režim u 2008. veoma dobro funkcionirao. Republika Hrvatska je podnijela izvješće o redukciji dekomisioniranog naoružanja u razdoblju siječanj-ožujak 2009., što je usvojeno bez primjedbi. Usvojen je zaključak o završetku rada na ažuriranju teksta i sadržaja SSKN. Podneseno je izvješće o završetku rada na izradi Priručnika za provedbu SSKN, koji je tiskan i prosljeđen strankama.

Ured osobnog izaslanika pohvaljen je za organizaciju izložbe i prezentaciju stranaka u sjedištu OESS-a u Beču, povodom 300. misije i 600. inspekcije u provedbi SSKN. Navedenu inspekciju provela je inspekcijska ekipa RH u BiH.

Stranke su donijele Odluku o prihvaćanju plana inspekcija za 2009. godinu. Sljedeći sastanak Subregionalne konzultacijske komisije bit će održan u Republici Srbiji u studenom ove godine.

Z. JAKOP

Godišnja konferencija MAG-a u RACVIAC-u

U vojarni "Vitez Damir Martić" u Rakitju održana je 19. i 20. ožujka 21. konferencija Multinacionalne savjetodavne skupine (Multinational Advisory Group - MAG), nadzornog tijela RACVIAC-a - Središta za sigurnosnu suradnju. RACVIAC - Središte za sigurnosnu suradnju prolazi proces unutarnje transformacije radi prilagođavanja novim aktivnostima, koje uključuju razvoj dijaloga i suradnje u sigurnosnim pitanjima između zemalja Jugoistočne Europe i njihovih partnera – međunarodnih sigurnosnih organizacija. Novi pravni status i organizacijska struktura RACVIAC-a prvi su vidljivi rezultati te transformacije i stoga je 21. konferencija MAG-a bila od velike važnosti za budućnost Središta. Na konferenciji se raspravljalo o godišnjem proračunu RACVIAC-a, rasporedu aktivnosti za 2010. godinu, kadrovskoj problematici i pitanjima pravnog statusa RACVIAC-a. Gotovo sve zemlje članice RACVIAC-a poslale su svoje predstavnike na konferenciju. Nazočni su bili i predstavnici međunarodnih organizacija RCC (Regional Cooperation Council) i SEDM (South-East

snimio Nikola HRASTIĆ

European Defence Ministerial). Ove godine Hrvatska je predsjedavajuća zemlja MAG-a, pa je konferenciju vodio hrvatski predstavnik, državni tajnik Ministarstva obrane RH Pjer Šimunović.

N. HRASTIĆ

Težišna zadaća 93. zrakoplovne baze jest stvarati nove generacije vrhunskih pilota i drugoga zrakoplovnog osoblja, koji će kao elitni dio oružane sile ispuniti sve potrebne uvjete za odgovor na tehničke i stručne izazove, istaknuto je u prigodi obljetnice baze

Dvije baze pod jednim okriljem

Svečanim postrojem pripadnika obilježila je 93. zrakoplovna baza u Zemunik Dan postrojbe i 17. obljetnicu osnutka. Istoga dana, na mjesnim grobljima u Sukošanu i Škabrnji odana je i počast braniteljima postrojbe koji su poginuli od 18. do 23. ožujka 1993. u Škabrnji, u obrani dostignutih crta u VRO Maslenica.

Na komemoraciji za deset poginulih hrvatskih branitelja pripadnika 93. ZB i 7. domobranske pukovnije bila su izaslanstva Ureda državne uprave u Zadarskoj županiji, Županije, općina Sukošan i Škabrnja, te Koordinacije udruga iz Domovinskog rata, predstavnici Uprave i Ureda za obranu Zadar, ratni zapovjednici 7. domobranske pukovnije, a u ime 93. ZB vijenac je položio zapovjednik postrojbe brigadir Miroslav Kovač. Misu zadušnicu služio je vojni kapelan kapelanije sv. Arkandela Gabrijela, o. Ivo Topalović.

Ovogodišnje obilježavanje odvija se prvi put pod okriljem jedne postrojbe, jer po novom ustroju od početka godine dosadašnja 95. ZB Divulje djeluje kao Eskadrila transportnih helikoptera (ETA) u sastavu zemuničke baze.

U obraćanju postrojbi, zapovjednik brigadir Kovač osvrnuo se na njezin povijesni put, od utemeljenja u ožujku 1992. do danas, te na zadaće koje postrojba provodi.

Danas, nakon niza preustroja, postrojba je pod jednim okriljem zadržala svoju temeljnu zadaću u školovanju pilotskog kadra, ali se i profilirala u niz drugih zadaća: od gašenja požara iz zraka, preko zračnog nadzora ZERP-a do medicinskih letova, traganja i spašavanja.

Ističući najvažnije aktivnosti u zadnjih godinu dana, brigadir Kovač je izdvojio uspješan završetak školovanja šest novih vojnih pilota, a ove godine obuku u postrojbi završava prvi strani vojni pilot, poručnik Robert Mitrovski, pripadnik Vojske Republike Makedonije. Uz uporabu novonabavljenih AT 802-A Fire boss, koji su imali prvo "vatreno krštenje" u prošlogodišnjoj PP sezoni, uspješno je prvi put provedeno i selekcijsko letenje na ZLIN-u sa 17. naraštajem kadeta.

U letovima za medicinske potrebe, ETH je obavio gotovo 1000 letova s 350 sati naleta, pri čemu je u 300 medicinskih intervencija prevezeno 350 bolesnika, od čega 185 u tri ljetna mjeseca. U akcijama traganja i spašavanja eskadrila je sudjelovala sa 60 sati letenja. Brigadir Kovač posebno je naglasio važnu ulogu i mjesto što ih unutar ZB imaju zrakoplovni tehničari, kako u sastavu eskadrila tako i ZT bojni.

Čestitku pripadnicima postrojbe uputio je i brigadir Ivan Konc, načelnik stožera HRZ i PZO. "Težišna zadaća 93. zrakoplovne baze jest stvarati nove generacije vrhunskih pilota i drugoga zrakoplovnog osoblja, koji će kao elitni dio oružane sile ispuniti sve potrebne uvjete za odgovor na tehničke i stručne izazove. Potvrda našega uspješnoga djelovanja kao i naše daljnje usavršavanje posebno će doći do izražaja već u travnju, kada će RH postati punopravnom članicom NATO saveza. Neovisno o brzini i promjenama što ih prolazimo, uvjereni smo da ćemo imati zrakoplovstvo koje će biti u stanju odgovoriti novim sigurnosnim zahtjevima u Europi i svijetu. Ulaskom u punopravno članstvo NATO saveza pred nama se otvara novo vrijeme, a to novo vrijeme je konstanta kojoj ćemo se u budućnosti stalno prilagođivati", naglasio je brigadir Konc. Na kraju svečanosti, najboljim pojedincima postrojbe predane su pohvale i nagrade. ■

"UDBINA 09"

Mnogima je, kad se spomenu dočasnici, prva asocijacija narednik Thomas Highway iz filma *Vojnici* s Clintom Eastwoodom u glavnoj ulozi. Dočasnici su ti koji rade neposredno s vojnicima i "tjeraju" im strah u kosti, uče ih vojnom pozivu, stezi i poslušnosti. A da bi sve to uspješno radili, i sami moraju biti dobro obučeni i u top-formi. Upravo stoga veliko se značenje pridaje njihovoj obuci, koju redovito podižu na višu razinu, "osvježavaju" je novim i zahtjevnijim aktivnostima, te vode računa i o njezinu kontinuitetu. Jedna od aktivnosti koje se provode već tri godine, ali ove po proširenom programu, jest i njihova intenzivna obuka na dočasničkom kampu. Temeljni kamp dočasnika OSRH provodi se u vojarni "Josip Jović" u Udbini. Namijenjen je dočasnicima od razine skupnika do razine stožernog narednika, a prema planu ove bi ga godine trebalo proći njih petstotinjak. Lani je na kampu bilo gotovo 400 dočasnika. Kamp se organizira od veljače do studenoga i počinje svaki prvi ponedjeljak u mjesecu. Traje 12 dana, a u jednoj rotaciji ima 50 polaznika. "Za razliku od prethodnih, na ovogodišnjem kampu odrađuje se jedna rotacija mjesečno, povećan je kapacitet polaznika, produženo je trajanje kampa i napravljene su određene korekcije u planu i programu", pojasnio nam je zamjenik prvog dočasnika OSRH-a stožerni narednik Hrvoje Krajačić tijekom posjeta polaznicima druge rotacije kampa. Obuka na temeljnom kampu dočasnika intenzivna je, sveobuhvatna i cjelovita, a provodi se radi usavršavanja dočasnika u vojnim znanjima i vještinama. Naglasak je na postrojbenoj obuci, topografiji, provedbi bojnih gađanja iz osobnog naoružanja na novim obučnim instalacijama... Uz to svakodnevnim vježbama podižu svoje tjelesne sposobnosti, a u sklopu obuke svladavaju i orijentaciju, kretanje na zemljištu po nepoznatom terenu te provode orijentacijske i borbene hodnje. Program kampa obogaćen je i dodatnim informativno-eduka-

Kamp je inače namijenjen svim dočasnicima, karijernim, strukovnim, onima koji sudjeluju u operativnom radu, administrativnim poslovima... i trebali bi ga proći svi dočasnici unutar OSRH. Svi koji uspješno svladaju program kampa dobivaju potvrđnicu za sudjelovanje, a u svakoj se rotaciji izabire i najbolji polaznik

Temeljni kamp dočasnika provodi se u vojarni "Josip Jović" u Udbini. Namijenjen je dočasnici od razine skupnika do razine stožernog narednika a prema planu ove bi ga godine trebalo proći njih petstotinjak.

Lani je na kampu bilo gotovo 400 dočasnika. Kamp se organizira od veljače do studenog i počinje svaki prvi ponedjeljak u mjesecu. Traje 12 dana, a u jednoj rotaciji ima 50 polaznika

U
D
B
I
N
A

O
9

tivnim sadržajima pa tako polaznici, između ostalog, slušaju i predavanja vezana uz sudjelovanje pripadnika OSRH-a u međunarodnim operacijama, vojni bonton, vojnu psihologiju te zdravstvenu i NBKO zaštitu. Sve u svemu, vremena za odmor i opuštanje na kampu baš i nemaju. Obuku provodi iznimno stručan instruktorski tim. "Nastojali smo uzeti najbolje instruktore iz svakog funkcionalnog područja koje je zastupljeno na kampu", napomenuo je Krajačić te je i uvjete za provođenje obuke na poligonu ocijenio dobrim.

To nam je potvrdio i voditelj drugog ovogodišnjeg kampa, koji se održavao tijekom ožujka, stožerni narednik Marinko Dalić iz Dočasničke škole.

Kamp je inače namijenjen svim dočasnici, karijernim, strukovnim, onima koji sudjeluju u operativnom radu, administrativnim poslovima... i trebali bi ga proći svi dočasnici unutar OSRH. Svi koji uspješno svladaju program kampa dobivaju potvrđnicu o sudjelovanju, a u svakoj se rotaciji izabire najbolji polaznik, ali za razliku od prije potvrđnice se upisuju u osobnik i vrednuju.

Stožerni narednik Krajačić napomenuo je i da u ovom kampu nisu uključeni dočasnici čina časnički namjesnik jer se "potkraj godine za njih planira simultano započeti s jednom višom razinom kampa, koji bi se provodio po složenijem i zahtjevnijem programu".

Nositelj ove aktivnosti je prvi dočasnik OSRH-a časnički namjesnik Goran Turk, koji se sada nalazi u misiji ISAF u Afganistanu. Temeljni kamp dočasnika samo je dio aktivnosti koje razvija Dočasnički lanac potpore. Tako su između ostalog, razvili i program Međunarodnog kampa dočasnika zemalja NATO-a i PzM-a, koji su kao kvalitetan projekt prepoznali i naši partneri. Provede se i tečajevi vezani za stožerni rad dočasnika, a naši dočasnici ostvarili su i kvalitetnu suradnju s instruktorima iz Združenog zapovjedništva NATO-a u Napulju. Prošle godine prvi put je kod nas proveden i ljetni međunarodni kamp dočasnika, a s tom aktivnošću će se nastaviti i ove godine. Naravno, to je samo dio aktivnosti DLP-a, a zamjenik prvog dočasnika OSRH-a stožerni narednik Hrvoje Krajačić zaključio je kako je "intenziviranje aktivnosti Dočasničkog lanca potpore OSRH, kao i organizacija kvalitetne obuke, zasigurno jamstvo za osobnu pripremljenost pojedinca i postrojbi u ispunjavanju normi koje nas u sljedećem razdoblju očekuju". ■

Prošle godine, 1. mehanizirana bojna u misiji ISAF sudjelovala je sa 75 pripadnika. Ove godine, u sastavu 13. HRVCON-a ima 47 pripadnika, od kojih je 44 u TF INFCOY, a tri su u operativnom mentorskom timu OMLT-a. Bojna trenutačno priprema i satniju koja će se u sljedećoj rotaciji sredinom ove godine uputiti u misiju UN-DOF na Golanskoj visoravni

Mehanizirana bojna

SOKOLOVI

Jedna od najznačajnijih sastavnica svake moderne vojske jesu oklopno-mehanizirane snage. Zbog oklopne zaštite, pokretljivosti i paljbene moći, mogu snažnim udarima probiti protivničku crtu obrane, a njihove značajke omogućavaju im i snažna obrambena djelovanja te izdržavanje jakih protivničkih napada. Sve to u Domovinskom ratu dokazale su oklopno-mehanizirane postrojbe Hrvatske vojske, čiju slavu tradiciju danas nastavljaju postrojbe Gardijske oklopno-mehanizirane brigade. Jedna od dvije njezine najbrojnije postrojbe jest 1. mehanizirana bojna *Sokolovi*, ustrojena preustrojem 2007. Nastala je od 3. COMBR-a a njezin "kostur" čine pripadnici 3. i 5. gardijske brigade. Smješteni su u našičkoj vojarni, iako bi u skladu s DPR-om u budućnosti trebali biti premješteni u Vinkovce.

U svom sastavu bojna ima tri mehanizirane satnije, te Zapovjednu satniju, Logističku satniju i Satniju za vatrenu potporu što je čini vrlo pokretljivom, mobilnom i samostalnom. Prioritetna aktivnost *Sokolova* u mirnodopskom razdoblju jest provođenje zadaća vezanih za sudjelovanje u međunarodnim operacijama.

Tako je, primjerice, samo prošle godine 1. mehanizirana bojna u misiji ISAF sudjelovala sa 75 pripadnika. Ove godine, u sastavu 13. HRVCON-a ima 47 pripadnika, od kojih je 44

U svom sastavu bojna ima tri mehanizirane satnije, te Zapovjednu satniju, Logističku satniju i Satniju za vatrenu potporu, što je čini vrlo pokretljivom, mobilnom i samostalnom

u TF INFCOY, a tri su u operativnom mentorskom timu OMLT-a. Bojna trenutačno priprema i satniju koja će se u sljedećoj rotaciji, sredinom ove godine uputiti u misiju UNDOF na Golanskoj visoravni, a već su započeli i s administrativnim pripremama (izrada obučne dokumentacije, odabir ljudstva, liječnički pregledi....) za sudjelovanje jedne njihove satnije u misiji ISAF u veljači 2010. Nešto više o aktivnostima 1. mehanizirane bojne *Sokolovi* rekao nam je bojnik Ivica Kos, voditelj pododsjeka S3, koji trenutačno zamjenjuje zapovjednika bojne bojnika Antuna Šafa. Zapovjedni kadar, ističe bojnik Kos, ima bogato iskustvo iz Domovinskog rata. Prosječna je dobna struktura pripadnika bojne 34 godine, a čak jedna četvrtina *Sokolova* mlađa je od 30 godina. Veoma su zadovoljni svojim mladim kadrom. Motivirani su i željni znanja i zajedno s njima, "starim" ratnicima, nastavljaju njegovati tradiciju brigade čije ime s ponosom nose. "Našim mladim pripadnicima ističemo tradiciju *Sokolova*, učimo ih da je čast nositi to ime. Odgajamo ih u tom duhu, i oni to prihvaćaju i tako se ponašaju", napomenuo je bojnik Kos te istaknuo kako je u tijeku uređenje spomen-sobe 5. gardijske brigade.

Uz sudjelovanje i pripreme za međunarodne operacije, provode i svoju redovitu obuku, i to najvećim dijelom na vojnom poligonu

Bojnik Ivica KOS,
voditelj pododsjeka S3

Gašinci, nešto malo u vojarni "Našice" te na vojnom poligonu Slunj. Kad je riječ o obuci za međunarodne operacije, nastoje ju provesti u što realnijim uvjetima, pri čemu izuzetno dobro surađuju s drugim postrojbama Oružanih snaga kao što su Bojna za specijalna djelovanja, HRZ i Gardijska motorizirana brigada.

Temeljno naoružanje bojne čine borbeno vozila pješništva BVP M-80A i BOV-ovi, kojima je, kao i pješačkim naoružanjem, napominje Kos, više nego dobro opremljena, a obučne aktivnosti su brojne. Tako su, primjerice, samo lani proveli 50 bojnih gađanja, što najbolje govori o intenzitetu obuke. Redovito provode obuku mehaniziranih vodova, vrlo složena bojna gađanja, niz formalnih vanjskih i unutarnjih ocjenjivanja, a sudjeluju i u pp sezoni te su ostvarili i dobru suradnju s civilnim stanovništvom. Velik broj pripadnika bojne su i dragovoljni davatelji krvi. "Ovoliko mnogo aktivnosti i to kvalitetno provedenih", napominje Kos, "ne bi bilo bez velikog angažmana i potpora zapovjedništva i zapovjednika

GOMBR-a. Maksimalno se ulaže u našu obuku, a mi to nastojimo vratiti na najbolji način", ističe bojnik Kos te nastavlja: "Navest ću samo jedan primjer. Prošle godine na gađanju, od 25 operatera na BVP bilo je 20 novih, od kojih je njih 18 uspješno pogodilo cilj. A riječ je o ljudima koji se s time prije dolaska u bojnu nikad nisu susretali."

Bojna je i nositelj provedbe partnerskog cilja Doprinos borbenim postrojbama, a sudjeluje i u realizaciji još nekoliko partnerskih ciljeva, među kojima su i sposobnost djelovanja u ekstremno vrućim (suhim) uvjetima za rasporedive snage, višerodne operacije u urbanom okruženju, kopnene operacije i obuka.

S obzirom na rezultate koje postižu, kao i na iskreni entuzijazam s kojim pristupaju svakoj zadaći, očito je da su pripadnici 1. mehanizirane bojne *Sokolovi* doista svoj smisao pronašli u vojsci. To posebno veseli iskusne ratnike, koji mladim snagama ove postrojbe na najbolji način prenose svoja iskustva i odanost vojnom pozivu. ■

Oprezno u polufinalu!

Doigravanje u Veteranskoj košarkaškoj ligi Koala ove će se godine igrati u svojevrsnom blic-formatu. Naime, u njega ulaze tek četiri prvoplasirane momčadi od ukupno devet, koliko ih je sudjelovalo u ovosezonskom natjecanju. Na prvom mjestu te male kolone našla se, dakako, košarkaška momčad MORH-a, i to s impresivnim skorom pobjeda. U 14 kola regularne sezone, koja je završila proteklog vikenda, poraz su dopustili tek jednom, i to od neugodnog Fortunala, koji je na kraju ligaškog dijela natjecanja treći sa skorom 9-5, koliko ima i četvrti HEP. Na drugom mjestu našao se favorizirani Atlantic (11-3).

MORH-ova ovogodišnja dominacija postignuta je zahvaljujući konceptu igre s tzv. četiri mala, koja je za morhovce novitet. Protivnici nisu uspjeli odolijevati brzini playa Kamera i šutera Marčinka, kombiniranima sa snagom i skokom centara predvođenih Šimurinom. Prosjek koš-razlike u pobjedama MORH-a iznosi impresivnih +20! No, treba se čuvati: polufinale doigravanja na rasporedu je 29. ožujka na zagrebačkom Velesajmu protiv HEP-a, a ne bi bilo prvi put da morhovci izvršno odigraju ligu, a potom pokleknju u play-offu. Teret nije malen. S ovakvom uvjerljivošću i rezultatom, sve osim naslova pobjednika veteranske Koale bio bi neuspjeh, tvrdi kapetan MORH-a bojnici Davorin Gregurić.

Ako morhovci uspješno prijeđu polufinalnu zapreku, ući će u samu završnicu (5. travnja), u kojoj ih čeka pobjednik utakmice Atlantic-Fortunal. Izvršne ovosezonske igre momčadi MORH-a priskrbile su pozivnicu na međunarodni veteranski turnir Old Stars, koji će se od 4. do 7. lipnja održati u Crikvenici, uz sudjelovanje najboljih momčadi iz Hrvatske i susjednih nam zemalja. Nadamo se da će na njemu sudjelovati kao pobjednici Koale 2008/9!

D. VLAHOVIĆ

REPUBLIKA HRVATSKA MINISTARSTVO OBRANE Uprava za ljudske resurse

u suradnji s učilištima raspisuje NATJEČAJ

za stipendiranje studenata od prve godine preddiplomskih studija, u statusu kadeta, za stjecanje akademskog naziva prvostupnika, od akademske godine

2009/2010. na:

SVEUČILIŠTU U ZAGREBU

1. Fakultet elektrotehnike i računarstva

- svi preddiplomski sveučilišni studiji

2. Fakultet strojarstva i brodogradnje

- svi preddiplomski sveučilišni studiji

3. Prirodoslovno-matematički fakultet

- svi preddiplomski sveučilišni studiji

4. Kineziološki fakultet

- preddiplomski sveučilišni studij kineziologije

5. Fakultet prometnih znanosti

- studij aeronautike-vojni piloti

6. Ekonomski fakultet

- svi preddiplomski sveučilišni studiji

7. Filozofski fakultet

- svi preddiplomski sveučilišni studiji

8. Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije

- svi preddiplomski sveučilišni studiji

II. TEHNIČKOM VELEUČILIŠTU U ZAGREBU

- svi preddiplomski stručni studiji

III. SVEUČILIŠTU U SPLITU

1. Pomorski fakultet

- smjer Pomorska nautika

- smjer Brodogradnja

2. Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje

- preddiplomski sveučilišni studiji:

- Elektrotehnika i informacijska tehnologija

- Strojstvo

- Računarstvo

- Industrijsko inženjerstvo

- preddiplomski stručni studiji:

- Elektrotehnika

- Strojstvo

- Računarstvo

3. Građevinsko-arhitektonski fakultet

- svi preddiplomski stručni studiji

Uvjeti koje kandidat/kandidatkinja mora ispunjavati:

- isključivo državljanstvo Republike Hrvatske;

- rođen(a) 1989. godine ili kasnije;

- upisana 1. godina redovitog studija (u srpnju ili rujnu 2009.) bez plaćanja ili uz plaćanje;

- ispunjavanje propisanih kriterija za kadeta temeljem psihologijskog ispitivanja i zdravstvenih pregleda;

- zadovoljavanje sigurnosnih kriterija.

Rok za podnošenje prijave jest 30. travnja 2009. Prijave se podnose uredima za obranu u kojima se kandidati nalaze u evidenciji vojnih obveznika, odnosno po mjestu prebivališta za žene.

Kandidati trebaju dostaviti:

- zamolbu sa životopisom, adresom i brojem telefona;

- presliku domovnice, rodnog lista i svjedodžbe četvrtog razreda srednje škole ili uvjerenje o njegovu pohađanju;

- uvjerenje o nekažnjavanju ne starije od 6 mjeseci;

- potvrdu o upisanom 1. semestru na fakultetu navedenom u natječaju (dostavlja se nakon upisa na fakultet u srpnju ili rujnu 2009.).

Potrebne **preslike dokumenata nije potrebno ovjeravati kod javnog bilježnika**. Nakon završenog odabira kandidata, dokumenti se ne vraćaju kandidatima koji nisu ispunili sve potrebne uvjete natječaja. Originalni dokumenti bit će traženi samo od kandidata koji uđu u konačni odabir.

Tijekom školovanja kadetima je osigurana:

- mjesečna stipendija u iznosu od 800,00 kn do 1.600,00 kn (ovisno o godini studija);

- smještaj, hrana i prijevoz;

- obvezatna literatura;

- po završenom školovanju posao u OSRH.

Informacije u svezi s natječajem mogu se dobiti u uredima za obranu ili na internet stranici www.morh.hr.

JAR TRAŽI NOVE PATROLNE BRODOVE

Ratna mornarica Južnoafričke Republike planira nabavu šest patrolnih brodova ukupne vrijednosti 176 milijuna dolara za potrebe nove divizije za maritimne reakcije (Maritime Reaction Squadron), koja je utemeljena početkom prosinca prošle godine. U skladu sa sadašnjim pokazateljima, gradnja prvog višenamjenskog odobalnog patrolnog broda pod projektnom oznakom Biro, trebala bi započeti unutar četiri do šest godina a završetak svih šest do 2016.

Osnovni taktičko-tehnički zahtjevi novog patrolnog broda su duljina od 85 m, mogućnost prihvata helikoptera te ugradnja topova kalibra 76 mm premještenih s raspremljenih jurišnih brodova.

Europske brodograđevne tvrtke TKMS i DCNS već su iskazale zanimanje za brodove i poslale svoje prijedloge dok se preostali mogući natjecatelji tek očekuju. Vrlo je izgledno da će nova klasa

patrolnih brodova zamijeniti postojeća tri patrolna broda klase Warrior te tri priobalna lovca mina klase River na bazi jedan za jedan.

M. PTIĆ GRŽELJ

Maestralprom d.o.o.
Donji Prečac 9, Zagreb
Info@maestralprom.hr
Tel/Fax: 01/24 22 373
www.maestralprom.hr

RX4019
S3D016U

MAGLITE®

MagLite svjetiljke su sastavni dio vojne opreme NATO-vih vojnih snaga te svaka svjetiljka ima izgravirani serijski broj. Ove svjetiljke imaju jamstvo 10 godina, a servis im je besplatan.

Karakteristike MagLite svjetiljaka:

- kućište je izrađeno od aloksiranog aluminija
- svjetiljka nije podložna hrđanju
- voodootporna je (nije namjenjena za ronjenje)
- mogućnost fokusiranja snopa svjetla

Foto: Carbon Motors

BOEING PREDSTAVIO SILENT EAGLE

Američki proizvođač civilnih i vojnih zrakoplova tvrtka Boeing 17. ožujka službeno je predstavila najnoviju inačicu svog borbenog aviona F-15. Riječ je o inačici F-15 koja je, prema navodima Boeinga, namijenjena za azijsko i srednjoistočno tržište. Odlikuje ju smanjeni radarski potpis, zbog čega je inačica i dobila naziv Silent Eagle. To se postiglo nanošenjem "stealth premaza" preko zmaja aviona radi apsorbaranja radarskog zračenja, te zakošenjem prema vani oba vertikalna stabilizatora za 15 stupnjeva. Uz to, Silent Eagle odlikuje i integriranje novih tehnologija, od čega se

posebno ističe AESA (active electronically scanned radar) radar te DEWS (digital electronic warfare system) digitalni paket opreme za elektroničko djelovanje koji proizvodi britanski BAE Systems.

Prema određenim predviđanjima cijena aviona bi mogla biti oko 100 milijuna američkih dolara, a Boeing se nada da bi za Silent Eagle mogao uknjižiti čak do 190 narudžbi.

I. SKENDEROVIĆ

POLICIJSKO VOZILLO E7

Američka tvrtka Carbon Motors razvila je i nudi specijaliziranom tržištu automobil tvorničke razvojne oznake E7. Automobil je namijenjen tržištu policijskih vozila, i to ponajprije američkom tržištu. Tvrtka procjenjuje da na američkom policijskom tržištu ima više od 425 000 policijskih ophodnih vozila.

Prva prednost koju E7, prema Carbon Motorsu, nudi kupcima jest da je to prvo namjenski konstruirano policijsko ophodno vozilo. Druga je prednost u uporabi najnovijih ekoloških tehnologija, koje će dovesti do ušteda, na flotnoj razini, u potrošnji goriva i ispuštanju ugljikova dioksida do 40%. Vozilo pokreće napredni dizelski motor zapremine tri litre, koji rabi običan ili biodizel.

Konstrukcija je prilagođena uporabi u policijske i sigurnosne svrhe. Prilagodbe su temeljite pa je tako načinjeno posebno sjedalo koje omogućava ugodno sjedenje policajcima s opremom na sebi.

M. PETROVIĆ

INDIJA PRIHVATILA RUSKI ZAHTJEV

Indija je nakon nebrojenih nesuglasica i dugotrajnih pregovora pristala na isplatu dodatne dvije milijarde dolara za obnovu nosača zrakoplova klase Kijev, INS Vikramaditya (izvornog imena Admiral Gruškov), koji je u siječnju 2004. kupila za samo 975 milijuna dolara. Očekuje se da će se konačan ugovor vrijednosti oko tri milijarde dolara potpisati tijekom ožujka ove godine. U skladu s trenutačnim stanjem obnove nosača zrakoplova, završetak se očekuje do 2010., nakon čega slijede probne plovidbe u trajanju i do 18 mjeseci. Primopredaja broda predviđena je u 2012., što je gotovo četiri godine zakašnjenja od terminskih planova. Procjenjuje se da bi u aktivnoj službi indijske ratne mornarice mogao ostati do 2045.

M. PTIĆ GRŽELJ

NOVI POTICAJ ZA Mi-38

Ruski proizvođač helikoptera Kazan Helicopters sredinom ožujka najavio je da ubrzo očekuje poticaj ruske vlade u iznosu od oko 85 milijuna američkih dolara, za potrebe programa novog srednjeg transportnog helikoptera. Riječ je o iznosu kojim će tijekom 2009. financirati ispitivanje pretprodukcijskih prototipova helikoptera, koje uključuje opsežne probne letove do kraja ove godine, te postupak certificiranja helikoptera. Time se, prema planovima tvrtke Kazan Helicopters, želi omogućiti početak serijske proizvodnje tijekom 2010. godine.

Srednji taktički transportni helikopter Mi-38 bit će svojevrsni generacijski

nasljednik vrlo uspješne i u svijetu rado prihvaćene obitelji transportnih helikoptera Mi-8/Mi-17/Mi-171. Maksimalna težina unutarnjeg korisnog tereta može biti 5000 kg, dok vanjski podvješeni teret može biti maksimalno težak do 7000 kg. Raspon vanjskih temperatura unutar kojih Mi-38 može biti operativan kreće se od -50°C do +60°C. U klasičnoj transportnoj konfiguraciji, u svojoj unutrašnjosti može ponijeti 30 vojnika s opremom, a u MEDEVAC konfiguraciji može ponijeti do 16 nosila s ozlijeđenima uz prateće medicinsko osoblje. U VIP konfiguraciji Mi-38 može ponijeti do 12 putnika. Maksimalna brzina iznosi

300 km/h, a prosječna krstareća brzina 275 km/h. Maksimalni dolet bez dodatnih spremnika za gorivo iznosi 800 km, a uz dodatne spremnike ima dolet od 1300 km. Vrhunac leta ovog helikoptera iznosi 5100 m. (Više o novoj ruskoj helikopterskoj uzdanici možete pročitati u Hrvatskom vojniku broj 173).

I. SKENDEROVIĆ

NADZORNI SUSTAV ZA ABU DHABI

Američka tvrtka American Science and Engineering (ASE), jedan od vodećih svjetskih proizvođača nadzornih uređaja načinjenih na tehnologiji X-zraka, sklopila je ugovor s carinskom upravom emirata Abu Dhabi. Riječ je o uređajima koji će se rabiti u sklopu granične službe te će služiti za brži i učinkovitiji nadzor prekograničnog prometa.

Nabavljeni su sustavi OmniView, Z Portal i Z Backscatter Van. Rabe se za pregled teretnih i putničkih vozila te kontejnera na važnim graničnim prijelazima ili na namjenskim kontrolnim točkama. Uređaji su napravljeni tako da minimalno zadržavaju vozila u prolasku, ali detektorska tehnologija omogućava preciznost i otkrivanje skrivenih dobara, bilo da je riječ o krijumčarenju robe ili sredstava za teroristički napad. Tehnologija djeluje tako da X-zrake tijekom pregleda osvijetle objekte s visokim udjelom ugljika, vodika, kisika i dušika. Tako osvijetljeni objekti jasno se vide na nadzornom zaslonu.

M. PETROVIĆ

NOVI BRODOVI U SASTAVU AMERIČKE MORNARICE

Američka ratna mornarica uvela je početkom studenog 2008. u aktivnu službu prvi ratni brod za priobalnu borbu poludeplasmanske forme LCS 1, USS Freedom tijekom svečanosti održane u Milwaukeeju, u SAD-u. Tijekom sljedećih mjeseci brod će prolaziti operativna ispitivanja sustava protupodmorničkog, protuminskog te protubrodskog naoružanja. U skladu s terminskim planovima, prva operativna zadaća predviđena je 2011.

Potkraj 2008. godine u operativni sastav američke vojne uprave za pomorski transport (US Mili-

tary Sealift Command) ušao je šesti borbeno-logistički brod klase Lewis and Clark, USS Amelia Eckhart iz programa T-AKE te je drugi brod iz klase koji je u godini 2008. ušao u aktivnu službu.

Dok su gotovo istodobno dva nova broda primljena u sastav američke mornarice, desantni brod klase LHA 1 USS Tarawa završio je svoju službu nakon 32 godine. Iz iste klase desantnih brodova još su dva aktivna, koja će s vremenom biti u potpunosti zamijenjena onim klase LHA 6.

M. PTIĆ GRŽELJ

SANDBLASTER SUSTAV

Posade zrakoplova, posebice helikoptera, pri obavljanju raznih zadaća često se susreću s otežanim uvjetima pri slijetanju na površine na kojima prevladava prašina ili pijesak, koje krakovi helikopterskih rotora ili avionskih elisa dignu u zrak i time drastično smanje preglednost oko zrakoplova pri slijetanju. Takva je situacija, odnosno uvjeti pri slijetanju, ubrzo dobila naziv "brownout". Prema dostupnim podacima američkih oružanih snaga, helikopterske eskadrile koje su opremljene i namijenjene za zadaće borbenog traganja i spašavanja od 1973. do danas su imale više od 30 incidenata na helikopterima MH-53 i HH-60G.

Brojna ratna zrakoplovstva te zrakoplovne tvrtke su tijekom prethodnih godina krenule u razvoj sustava koji bi letačkim posadama olakšali takvu situaciju. Jedan od takvih programa je Sandblaster, koji su 2007. zajednički pokrenuli Američka obrambena agencija za napredna istraživanja

DARPA (Defense Advanced Research Projects Agency) te proizvođač helikoptera Sikorsky Aircraft Corporation. Ideja Sandblaster sustava jest da pruži letačkim posadama računalno generiranu sliku konfiguracije terena na koji slijeće helikopter, odnosno da omogućiti posadama u uvjetima smanjene vidljivosti odabir pogodnog mjesta za slijetanje. U razvoj Sandblastera, koji treba zadovoljiti tzv. SLEEK (Sensor data-driven, Localized, External, Evi-

dential Knowledge base) specifikaciju, uključene su i tvrtke Honeywell i Sierra Nevada Corporation.

Tijekom veljače ove godine tvrtka Honeywell je obavila prva letna ispitivanja Sandblastera, s više pilota. Tom je prigodom isprobano pet različitih prilaza na tri različite zone slijetanja. Prema navodima Honeywella, ta su ispitivanja provedena uspješno, što obećava daljnji nastavak razvoja Sandblaster sustava.

I. SKENDEROVIĆ

DAH PROHUJALIH VREMENA

Godina 2009. dvostruko je slavljenička za švicarsku tvrtku Victorinox. Tvrtka slavi 125 godina proizvodnje noževa i 20 godina proizvodnje satova. U čast 20 obljetnice predstavili su ograničenu seriju sata Victorinox Infantry u kronografskoj izvedbi. Riječ je o velikom satu, promjera 44 mm, s kvalitetnim kvarcnim mehanizmom ETA 252.272, koji ima tri dodatna kronografska pokazivača, smještena na 10, 2 i 6 sati. Kućište je od poliranog nehrđajućeg čelika 316L, a staklo je safirno, s antirefleksnim slojem. Remenčić je od kvalitetne kože, s preklopnom kopčom. Sat je vodonepropustan do 100 metara.

Brojčanik je dostupan u maslinastoj ili tamnocrvenoj boji, odiše tradicionalnim stilom, a pokazivači imaju luminiscentni premaz za bolju čitljivost po noći. Na obodu brojčanika ucrтана je telemetrijska skala, što se nekad rabilo u topništvu. Na brojčaniku i donjem poklopcu kućišta ugravirano je da je riječ o jubilarnom modelu u čast 125. obljetnice tvrtke.

M. PETROVIĆ

Danas u vrijeme globalizacije od ključne važnosti za nacionalnu sigurnost i funkcioniranje ekonomije jest osiguravanje slobodnog protoka trgovine svjetskim morima. Terorizam, piratstvo ili bilo koji oblik asimetričnog ratovanja u mogućnosti su ozbiljno poremetiti slobodnu trgovinu i znatno podići cijene transporta energenata što bi dovelo do rasta svih drugih usluga u svijetu i uzrokovalo produbljenje krize u koju je svijet nedavno zapao

ENERGETSKA STABILNOST I ODVIJANJA SVJETSKE TRGOVINE

Oceani prekrivaju tri četvrtine površine zemlje, tri četvrtine svjetske populacije živi u zoni od 175 km udaljenosti od mora. Unatoč razvijenom kopnenom transportu i sve dostupnijem zračnom prometu, more je i dalje ključ za svjetsku trgovinu jer oko 90 % trgovine se odvija morskim putem. Ako uzmemo navedene podatke, možemo reći da je danas važnost mora veća nego ikad. Također, morski pojas oko neke države dobiva na važnosti ako su u njemu pronađene prirodne zalihe čime raste potencijal za izbijanje oružanog sukoba, i stoga svaka zemlja koja želi provoditi suverenitet nad svojim teritorijalnim morem kao strateški imperativ ima stvaranje jake mornarice. U povijesti ima mnogo

primjera gdje su države koje su zanemarivale važnost mora skupo platile taj svoj nemar, neke čak i svojom nezavisnošću, dok su jake pomorske sile gospodarski i vojno jačale. Ne treba posebno naglašavati da pomorska snaga odražava status i snagu neke države, primjerice ako promotrimo stalne članice Vijeća sigurnosti UN-a, vidjet ćemo da je svaka od tih država, barem u nekom dijelu svoje povijesti, bila pomorska velesila.

Tijekom Američkog građanskog rata, general Unije Winfield Scott smislio je plan "Anakonda" sa svrhom pomorske blokade konfederacijskih luka koja bi dovela do potpunog ekonomskog kolapsa Konfederacije, i postupno do vojnog poraza. Lincoln je plan prihvatio i u svibnju

1861. počela je puna blokada luka Konfederacije koja je dovela do nestašice hrane, ratnog materijala i hiperinflacije. Također, glavni izvozni proizvod Juga - pamuk nije mogao biti izvezen tako da je gospodarstvo bilo pred slomom jer nije moglo podnijeti goleme troškove rata. Nakon bitke kod Forth Fishera u Sjevernoj Karolini u siječnju 1865., jedina preostala luka Konfederacije Wilmington, bila je izgubljena. Smatra se da je ključan čimbenik u pobjedi Unije nad Konfederacijom bila upravo ta pomorska blokada, uz izvrsnu željezničku mrežu koja je omogućavala brzo i jeftino premještanje trupa i streljiva. ■
(Tekst u cijelosti pročitajte na: www.hrvatski-vojnici.hr)

TEŠKI TRANSPORTER NAMER

Sva suvremena protuoklopna oružja, bila ona vođena ili nevođena, rađena su da probijaju debele oklope suvremenih tenkova. Zbog toga im uništavanje oklopnih vozila s nižom razinom oklopne zaštite nije nikakav problem. U tu skupinu nedovoljno zaštićenih vozila ulaze oklopni transporter i borbena vozila pješništva. Iskustva iz nedavnih ratova, a ponajviše iz Iraka, pokazuju da su upravo ta vozila postala "omiljeni" ciljevi neprijatelja, jer osim što dovode do uništenja vozila povlače za sobom i pogibiju (ili barem teško ranjavanje) posade i pješачkog desanta. Američka i britanska iskustva iz Iraka pokazala su da njihovi Bradley i Warrior, mase 30 i 24,5 tona, nedovoljno štite od napada pobunjenika, počesto naoružanih protuoklopnim oružjima napravljenim prije više desetljeća. Iako to još nije dokazano u borbi, s istim se problemom suočava i švedski CV 90 mase 22,8 tona. Zbog toga je njemačka vojska odlučila svoje BVP-e Marder (mase 33,5 tona) zamijeniti znatno bolje oklopljenim Pumama. Specifičnost Pume novi je modularni oklop, koji se može prilagođavati razini ugroze. Zbog toga je maksi-

malna masa Pume čak 43 tone. Za usporedbu, masa našeg tenka M-84 jest 42 tone.

S problemima nedovoljne zaštite "običnih" oklopnih transportera i BVP-a među prvima se suočila izraelska vojska. Prvi je odgovor bio teški oklopni transporter Achzarit, koji je nastao na temelju tenka T-55. Na osnovnu masu od 27 tona dodano je 17 tona dodatnog pasivnog oklopa, te je dobiven prvi operativni teški transporter mase 44 tone. Potom je na temelju tenka Centurion razvijena obitelj teških transportera, počevši s Hagmahonom, pa Nakpadonom, te na kraju Pumom. Masa Nakpadona jest 55, a pume 50 tona.

No, svi su ti teški transporteri razvijeni na osnovama tenkova kod kojih je motor bio smješten u stražnji dio tijela, što baš i nije bilo najbolje rješenje. S druge strane, izraelska vojska od 1977. u operativnoj uporabi ima tenk Merkavu, kod koje je motor smješten u prednji dio vozila. Zbog toga je Merkava idealna osnova za razvoj teškog transportera. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na: www.hrvatski-vojniki.hr)

Tek će budućnost pokazati upućuje li Namer na novi smjer razvoja BVP-a ili je tek još jedno borbena vozilo razvijeno za specifične potrebe izraelske vojske

Prije nekoliko godina kanadski je KoV bio na putu nabave kotačnih oklopnjaka Stryker Mobile Gun System s topom 105 mm i povlačenja tenkova Leopard C2 iz naoružanja. Većina Leoparda već je bila rashodovana kad su afganistanska iskustva, posebice iz operacije Medusa u rujnu 2006. promijenila planove za 180 stupnjeva. Preostali Leopardi hitno su poslani na teren, a ministarstvo obrane krenulo je u potragu za modernim tenkovima odustajući od jednog od glavnih postulata transformacije kanadske vojske - flote oklopnih vozila samo na kotačima

POVRATAK TENKA

- kanadski primjer iz Afganistana

Stari tenkovi Leopard C2, zajedno s inačicom za izvlačenje i inženjerijskom inačicom Badger, stigli su u Afganistan u listopadu 2006. i postali dobrodošao dodatak tamošnjim kanadskim snagama. Za tu priliku tenkovi su opremljeni dodatnim kompozitno-keramičkim oklopom MEXAS, protuminskim i običnim ralicama. Također, na teren su raspoređeni stari transporteri M113, koji premda ne pružaju značajniju razinu oklopne zaštite, nude slične prednosti u pokretljivosti kao i tenkovi, posebice zimi, kada se u Afganistanu sveprisutna prašina pretvori u blato.

Kotačni oklopnjak LAV III, koji je osnova kanadskih mehaniziranih snaga, odigrao je (i još uvijek igra) korisnu ulogu u nadzoru putova i patroliranju

bespućima Afganistana, no operacija Medusa u distriktu Panjawi (Kandahar), koji karakteriziraju kuće od blatnih cigli i kanali za navodnjavanje, iznijela je na vidjelo nedostatke LAV III u vatrenoj moći, zaštiti i sposobnosti prelaženja spomenutih kanala i ograda od blata. Upravo zato je Leopard C2 zbog svog topa od 105 mm i još više svoje težine, gusjenica i ralice, bio poslan kao pojačanje.

No Leopard C2 ima i svoje nedostatke. Prvi i najveći u kontekstu Afganistana jest visoka temperatura u vozilu. Temperature u Afganistanu ljeti dostižu i 50 stupnjeva C što u tenku brzo postaje 65 stupnjeva C. Australci su uspjeli dodati klima-uređaje na svoje Leopard 1A3, no kanadska inačica ima drugači-

ju kupolu (krajem 1990-ih nabavljene su kupole Njemačkih Leoparda 1A5, dodatno doradene i postavljene na C1, čime je nastala inačica C2), a to komplicira primjenu gotovog australskog rješenja, odnosno znači znatan utrošak vremena i novca s upitnim krajnjim rezultatom.

Razmatrala se opcija i za posebna klimatizirana odijela za posadu, ali se zbog njihove nezgrapnosti odustalo. Drugi je nedostatak oklopna zaštita. Čak i s dodatnim oklopom tipa MEXAS, Leopard prve generacije koji potječe iz 1970-ih godina, nema zaštitu koja pokriva svih 360 stupnjeva, kakva je moguća kod zadnje generacije tenkova. ■
(Tekst u cijelosti pročitajte na: www.hrvatski-vojniki.hr)

Novi "igrači" u zračnim borbama (II. dio)

Na početku prvog dijela teksta već smo spomenuli da je zbog nesređene situacije u državi ruska vojna industrija izgubila korak sa zapadnom konkurencijom. Nedostatak novca za nove projekte osjetio se i na području razvoja novih vođenih projektila zrak-zrak. Kad je predsjednik Putin doveo državne financije u red, našlo se nešto novca i za nastavak razvoja čak dva projekta vođenih projektila zrak-zrak srednjeg dometa. Jedan od njih je Vypelov R-37 (AA-X-13), čiji je razvoj započeo još početkom osamdesetih godina XX. stoljeća kako bi poslužio za naoružanje MiG-a 31BM, opremljenog radarom Zaslon-M PESA (Passive Electronically Scanned Array). Prvo probno lansiranje obavljeno je još 1989. godine. Zbog nedostatka novca razvoj se otegao tijekom devedesetih godina XX. stoljeća. Iako je još 1994. godine ostvareno obaranje mete na udaljenosti od 300 km, zbog kroničnog nedostatka novca projekt je obustavljen 1998. godine.

U međuvremenu je tvrtka Tikhomirov NIIP nastavila s razvojem velikog radara Zaslon-M te ga poboljšala novim hardverom kako bi mu povećala domet, a (vjerojatno) 2006. godine nastavljen je i razvoj projektila R-37. Prva dva MiG-a 31BM isporučena su u centar za borbenu obuku ruskog ratnog zrakoplovstva u Lipecku u ožujku 2008. Ako testiranja prođu zadovoljavajuće, prvi bi se avioni mogli naći u postrojbama prve crte obrane već do kraja ove godine. R-37 će imati radarsko samonavođenje, te će biti vođeni projektil zrak-zrak s najvećim dometom na svijetu. U naoružanju će zamijeniti stariji projektil R-33 (AA-9 Amos) koji je imao poluaktivno radarsko navođenje, a rabio se zajedno s radarom Zaslon-A. Prema navodima tvrtke Tikhomirov, NIIP R-37 će imati učinkovit domet od 230 km, što je unutar parametara koji su se donedavno pojavljivali u zapadnoj stručnoj literaturi (od 150 do čak 400 km). ■
(Tekst u cijelosti pročitajte na: www.hrvatski-vojniki.hr)

Kupnjom najsuvremenije tehnologije, Kinezi su projektilima u samo desetak godina dostigli zapadne "konkurente". Sa svesrdnom ruskom pomoći uskoro bi ih mogli i preći.

Indijska ratna mornarica jedna je od najbrže rastućih pomorskih sila današnjice. Nakon stjecanja neovisnosti, doživjela je veliku promjenu. Od nekadašnje kolonijalne mornarice evoluirala je u modernu mornaricu sa strateškim zadaćama i sposobnostima za provedbu tih zadaća

INDIJSKA RATNA MORNARICA

Povijest indijske ratne mornarice (Indian Navy - IN) seže u daleku prošlost i iznimno je zanimljiva, kako u antičko tako i u moderno doba. Proučavanje te povijesti oduzelo bi previše vremena i prostora pa ćemo se u uvodu teksta usredotočiti na kratki pregled onog dijela koji se odnosi na razdoblje od stjecanja neovisnosti pa do današnjih dana.

Pobjedom u II. svjetskom ratu započeo je proces "razmontiranja" britanskog kolonijalnog imperija. Politička borba za stjecanje neovisnosti uzela je maha i u tadašnjoj Kraljevskoj indijskoj mornarici (Royal Indian Navy - RIN). Poznata je pomorska pobuna iz veljače 1946. u Bombaju, u kojoj je vrlo zapaženu ulogu odigrao kasniji indijski kontraadmiral Karmarkar. Nakon ostvarivanja neovisnosti, 1947. godine ratni brodovi, pomorske baze i osoblje dotadašnjeg RIN-a podijeljeni su između Indije i Pakistana. U trenutku podjele RIN se sastojao od 32 stara broda i 11 000 ljudi. No, posljednji indijski potkralj, lord Luis Mountbatten pokrenuo je program britanske vojne pomoći, koji je Indiji osigurao dobavu ratnih brodova i zrakoplova iz "druge ruke", ponajprije iz Velike Britanije. Prefiks "kraljevska" izbačen je iz službenog naziva 26. siječnja 1950., kada je Indija postala republikom. No na čelu indijske mornarice još nekoliko godina izmjenjivat će se britanski časnici sve dok 22. travnja 1958. viceadmiral Ramdas Katari nije, kao prvi Indijac, imenovan zapovjednikom mornaričkog stožera. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Ako bi se ocjenjivalo po broju proizvedenih primjeraka i broju država korisnica, onda bi Hawkerov Hunter bio u samom vrhu najboljih britanskih lovačkih aviona svih vremena

HAWKER HUNTER

Palubnim lovcem Sea Hawkom

tvrtka Hawker Aircraft osigurala je svoju opstojnost u burnim vremenima koja su pogodila britansku vojnu industriju nakon II. svjetskog rata. No, Sea Hawk je u osnovi bio tek prerađeni lovac, u koji su umjesto klipnog "ugurali" turbomlazni motor. Kako je imao ravna krila, ubrzo je zastario. U Hawkeru su znali da se jedini napredak u brzini i letnim odlikama pri velikim brzinama može postići ugradnjom strelastih krila. Isto tako znali su da strelasta krila donose i probleme s upravljanjem pri malim brzinama. Zbog toga su odlučili da prije prvog serijskog aviona tu ideju detaljno testiraju na nekoliko eksperimentalnih aviona. Prvi je bio P.1052, razvijen u skladu sa specifikacijom E.38/46 ministarstva zrakoplovstva. Prvi je put poletio u prosincu 1948. U osnovi bio je jednak Sea Hawk, osim što je dobio strelasta krila pod kutom od 35 stupnjeva. P.1052 rabljen je za letna testiranja početkom pedesetih godina XX. stoljeća. Čak je dobio i kuku za kočenje tijekom slijetanja na nosače zrakoplova, kako bi se mogle testirati njegove mogućnosti slijetanja na no-

sače. Novo je krilo donijelo povećanje brzine na čak 1050 km/h u vodoravnom letu, ali su opće letne odlike i dalje bile relativno slabe. Zbog toga je Hawker svojim sredstvima od drugog P.1052 napravio P.1081. Zadržao je jednaka krila s usisnicima, ali je ispuh motora produžen do samog kraja aviona. Dobio je i strelaste vodoravne stabilizatore. Osim toga dobio je pripremu za ugradnju četiri topa Hispano Mark V kalibra 20 mm i potkrilnih nosača za odbacive spremnike za gorivo. P.1081 prvi je put poletio 19. lipnja 1950. Iako je izgu-

bljen u nesreći 3. travnja 1951., P.1081 je u tome kratkom razdoblju pokazao dovoljno dobre letne odlike da zainteresira australsko ratno zrakoplovstvo. Po svojim je letnim odlikama bio usporediv s North Americanovim F-86 Sabreom, ali je bio (potencijalno) znatno bolje naoružan. Bilo bi zanimljivo vidjeti kako bi se "nosio" sa sovjetskim MiG-ovima 15 u Koreji. Unatoč preranom gubitku, P.1081 je pokazao put kojim je krenuo razvoj novog Hawkerova lovca. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na: www.hrvatski-vojniki.hr)

U rujnu 1963. vojnim je udarom, izvedenim uz američko odobrenje, južnovijetnamska vojska srušila s vlasti predsjednika Ngo Din Diema, koji je pri tome ubijen. Uslijedilo je razdoblje nestabilnih vlada, a Diemova je smrt uvelike utjecala i na daljnji razvoj vijetnamskog sukoba

VIJETNAM 1963.

General Duong Van Min
s pristašama slavi
preuzimanje vlasti

Prema uvjetima Ženevskog sporazuma, na području oba Vijetnama trebali su 1956. biti održani parlamentarni izbori pod međunarodnom supervizijom, koji su trebali izbrisati privremenu podjelu zemlje nakon Indokineskog rata te voditi k ujedinjenju. Pod političkim okriljem SEATO pakta, američka je administracija 1955. na južnom dijelu Vijetnama proglasila Republiku Vijetnam, na čelo čije je vlade postavljen Ngo Din Diem.

Od Diema je Washington neuspješno pokušao stvoriti protutežu političkom utjecaju Ho Ši Mina. Diem je 1956., nakon polulegalnih predsjedničkih izbora, zamijenio cara Bao Daia kao predsjed-

nik Južnog Vijetnama. Diema je karakterizirala izrazita autoritarnost u vođenju države, odbijanje provođenja zemljišnih reformi i nepotizam te se njegov način vladanja općenito drži jednim od glavnih razloga jačanja popularnosti ljevičarske ideologije na jugu. Diemov režim je u lipnju 1955. objavio da nije vezan odredbama Ženevskog sporazuma koje se odnose na parlamentarne izbore i u isto vrijeme počeo je kampanju progona osumnjičenih komunističkih simpatizera. Diem, koji je bio katolik, povukao je i niz drugih poteza koji su ga otuđili od stanovništva: za većinu državnih dužnosnika, umjesto budista, koji čine

apsolutnu većinu stanovništva, imenovao je katolike te je uklonio tradicionalna seoska vijeća i zamijenio ih administratorima imenovanim u Saigonu.

Gubitak potpore Washingtona

Na kampanju nasilja, komunistički aktivisti u Južnom Vijetnamu odgovorili su likvidacijama lokalnih dužnosnika sajgongskog režima, te je u drugoj polovici pedesetih u oružanim napadima diljem zemlje godišnje ginulo više od tisuću ljudi. Od srpnja 1959. počinje postupna infiltracija gerilaca Vijetkonga, koji izvođe brojne diverzantske akcije i atentate. Gerilske aktivnosti u Južnom Vijetnamu,

unatoč tehničkoj i brojčanoj superiornosti južnovijetnamske vojske, nisu bile suzbijene te se do kraja godine Diem bio prisiljen obratiti američkoj vladi za pomoć. Administracija predsjednika Johna F. Kennedyja poslala je 1960. prvih 900 vojnih savjetnika u Južni Vijetnam. Do 1962. broj američkih vojnika u Južnom Vijetnamu narastao je na jedanaest tisuća te je sljedećih godina progresivno rastao. Američkim vojnim savjetnicima u Vijetnamu već je tijekom 1962. postalo jasno da Južni Vijetnam gubi bitku protiv Vijetkonga. Prvi vojni udar pokušao je već 1960., dok je dvije godine poslije u bizarnom napadu dvaju borbenih zrakoplova južnovijetnamske vojske bombardirana predsjednička palača.

Do ljeta 1963. južnovijetnamski je režim bio na rubu kolapsa. Nakon upada vojske u budistička svetišta 21. kolovoza, pri čemu su ubijene stotine ljudi, sajgonskim su ulicama zaredali masovni prosvjedi protiv Diemova režima, što je otvorilo oči i Washingtonu. Bijela kuća je bila obaviještena o postojanju urote visokih časnika južnovijetnamske vojske protiv Diema, te je Washington preko lokalnog operativca CIA-e Luciena Coneina financirao izvođenje puča. State Department je 24. kolovoza telegramom upućenim američkom veleposlaniku u Saigonu, Cabotu, zatražio od njega da izvrši pritisak na Diema radi uklanjanja njegova mlađeg brata Ngo Din Nhua sa svih vodećih pozicija. Istim je telegramom Cabot dobio dozvolu da dade zeleno svjetlo južnovijetnamskim vojnicima za vojni udar. Međutim, slanje telegrama poslije je izazvalo i spor u američkom vrhu, jer njegov sadržaj i de facto nalog za vojni udar nije autorizirao predsjednik Kennedy te je krivnja za autorstvo pala na "jastrebove" Forrestala i Hillmana.

Diemovo ubojstvo

U poslijepodnevним satima 1. rujna 1963. godine, skupina časnika južnovijetnamske vojske kojima je zapovijedao general Duong Van Min počela je vojni udar. Vojnicima koji su izravno angažirani na izvođenju puča rečeno je da je riječ o slamanju policijske pobune, a

pučisti su se pobrinuli da onemoguće i 7. diviziju, koja je spriječila pokušaj vojnog udara 1960. Samo preuzimanje vlasti u zemlji prošlo je razmjerno brzo, uz sporadične sukobe, te je Diemova vlast ostala ograničena samo na predsjedničku palaču. Pučisti su pozvali Diema da se zajedno s mlađim bratom Nhuom preda, nudeći mu u zamjenu slobodan izlaz iz zemlje. Ngo Din Diem je odbio ponudeno, te je kroz podzemni tunel pobjegao u kinesku četvrt grada Saigona

dvadesetak civila, što je daleko ispod broja žrtava koje su pučisti planirali. Vlast u zemlji preuzela su četvorica generala: Min kao predsjednik, Don kao ministar obrane, Din kao ministar unutarnjih poslova i Oai kao ministar informiranja. No, rušenje Diema nije donijelo trajnu konsolidaciju Južnom Vijetnamu, već je nakon puča uslijedio niz nestabilnih vlada koje su također donosili vojni udari, a prvi je uslijedio već tri mjeseca poslije, pučem gene-

Predsjednika Ngo Din Diema naposljetku je stigla smrt od ruke časnika vlastite vojske

znanu kao Cholon. No, već sljedeće jutro Diem je s bratom uhvaćen, te su obojica ubijena u nikad do kraja razjašnjenim okolnostima, u oklopnom vozilu južnovijetnamske vojske na putu do glavnog stožera. Naime, prema rezultatima istrage, Nhu se verbalno sukobio s časnikom koji ih je pratio u vozilu, a ovaj je u napadaju bijesa ubio Nhua, a potom i predsjednika Diema. Diemovo ubojstvo, koje nije bilo planirano, šokiralo je i pučiste, a neugodno iznenađena konačnim razvojem događaja bila je i Bijela kuća.

Osim Diema i Nhua, pri vojnom udaru ubijeno je petnaestak vojnika i

rala Khana. Politička nestabilnost koja je obilježila prvu polovicu šezdesetih godina u Južnom Vijetnamu uvelike je potkopala kapacitete zemlje da se nosi s narastajućim konfliktom. Kao najmoćniji časnik 1965. na vrh vojnog režima isplivao je Nguyen Van Thieu, koji se nalazio na čelu Južnog Vijetnama do potpunog kolapsa 1975. godine. Zanimljivo je da je puč protiv Diema s odobravanjem dočekan i u Sjevernom Vijetnamu, gdje je Ho Ši Min njegovu smrt nazvao velikom američkom greškom, smatrajući Diema najupornijim borcem protiv komunizma u Indokini. ■

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

ZAPISI BORISAVA JOVIĆA

- memoarsko gradivo o suradnji JNA i srbijanskog vodstva u pripremi i provedbi agresije na Republiku Hrvatsku (VI. dio)

Nakon sjednice Predsjedništva od 7. i 8. svibnja 1991., kojom je JNA dobila ulogu uspostave "tampon-zone" između srpskih terorista i hrvatske policije, a zapravo joj je omogućeno zauzimanje povoljnih pozicija za napad na Hrvatsku, uslijedila je kriza Predsjedništva SFRJ, izazvana odbijanjem prosrpskoga bloka u Predsjedništvu da 15. svibnja potvrdi izbor hrvatskog predstavnika Stjepana Mesića za predsjednika Predsjedništva SFRJ. Borisav Jović je u svom dnevniku zapisao i događaje koji su prethodili takvoj odluci. Tako je 10. svibnja 1991. zapisao da su on i Slobodan Milošević razgovarali o izboru S. Mesića za predsjednika Predsjedništva SFRJ (str. 324). Navodi da "Slobodan smatra da za Mesića ne treba glasati", a da je "Veljko (Kadijević, op.a.) uzdržan", no da će se u vezi s tim "dogovoriti sa Bulatovićem (Momirom, op.a.) i Brankom Kostićem". On više ne želi ostati na mjestu predsjednika, ali "nije u stanju da glasa za Mesića, koji je javno izjavio da je njegov cilj rasturanje Jugoslavije". Pritom spominje da se Amerikanci, Nijemci, Englezi, Francuzi i predstavnici Europske zajednice zanimaju hoće li 15. svibnja smjena biti izvršena, što potvrđuje zanimanje međunarodne zajednice za rješenje krize u Jugoslaviji.

Potom navodi da su se 13. svibnja sastali Slobodan Milošević, Veljko Kadijević, Momir Bulatović, Jugoslav Kostić, Vukašin Jokanović i on radi dogovora o stavu prilikom izbora Stjepana Mesića za predsjednika Predsjedništva SFRJ, te da je sastanak trajao od 17 do 20 sati (str. 324). Svi su bili protiv tog odabira, osim Kadijevića, koji je smatrao da Mesića treba izabrati "jer bi suprotan postupak izazvao krizu sa teškim političkim posljedicama

Tenkovci Jugoslavenske narodne armije demonstriraju silu na ulicama Osijeka 27. lipnja 1991. godine

i zaustavio procese dogovaranja o budućnosti zemlje". Prevladalo je mišljenje da se Mesić ne izabere za predsjednika, na što je Kadijević izrazio razumijevanje, iako "s velikim natezanjem". Jović objašnjava da "nije stvar u tome da on (Kadijević, op.a.) podržava Mesića, nego je opterećen iluzijom da postoji način da se Hrvatska i Slovenija zadrže u Jugoslaviji, a oni su se faktički odlučili na izdvajanje". Potom je predstavnik Crne Gore Momir Bulatović 14. svibnja javio Joviću "da su oni u Crnoj Gori odlučili da se on uzdrži od glasanja za izbor Mesića, što se svodi na glasanje protiv" (str. 325).

Sutradan, 15. svibnja 1991., Mesić je na glasovanju na Predsjedništvu SFRJ dobio samo četiri glasa i nije izabran za predsjednika. Time je otvorena kriza u Predsjedništvu SFRJ, odnosno u državi, koja je rezultirala intervencijom JNA u Sloveniji krajem lipnja. Pokazalo se da je srbijanska politika prouzročila vojnu opciju rješavanja krize u Jugoslaviji, a da je JNA bila spremna provoditi je. U skladu s tim, u srpnju 1991., nakon početka "rata u Sloveniji", Milošević i Jović dogovorili su sastanak s Kadijevićem radi prihvatanja prethodnih dogovora između JNA i srbijanskog vodstva, koje je on bio spreman prihvatiti. Zatražili su žestok odgovor Slovincima, zauzimanje pozicija u Hrvatskoj

s glavnim snagama JNA radi osiguranja srpskih zahtjeva i izbacivanja slovenskih i hrvatskih kadrova iz JNA. Kadijević je sve to prihvatio, uz procjenu da mu za izvršenje toga treba šest do deset dana. No, Jović i Milošević tražili su da to ubrza na dva do tri dana, pa je Kadijević i to prihvatio (str. 349). O tome je Jović 5. srpnja 1991. u svom dnevniku zapisao (str. 349):

"Od Veljka (Kadijevića, op. a.) odlučno tražimo sledeće:

1. Slovincima odgovoriti žestoko svim sredstvima uključujući i avijaciju, apsolutno im više ne dozvoliti da šikaniraju JNA. Potom se povući iz Slovenije. O tome ćemo doneti blagovremenu odluku. Na taj način će se podići moral vojske, uplašiti Hrvatska i umiriti srpski narod.

2. Glavne snage JNA koncentrisati na liniji: Karlovac-Plitvice na zapadu; Baranja, Osijek, Vinkovci - Sava na istoku; i Neretva na jugu. Na taj način pokriti sve teritorije gde žive Srbi do potpunog rasplesa, odnosno do konačnog slobodnog opredeljenja naroda na referendumu.

3. Potpuno eliminisati Hrvate i Slovence iz vojske."

U skladu s takvim planovima, snage JNA (Novosadski korpus) već su 3. srpnja počele ofenzivno djelovati u Baranji i bile spremne za napade na cijelom prostoru Republike Hrvatske. Tako je počela otvorena agresija Srbije i JNA na Hrvatsku. Neće ju zaustaviti ni Brijunska deklaracija, potpisana na zahtjev Europske zajednice 7. srpnja 1991., prema kojoj se JNA trebala povući u vojarne. Knjiga Borisava Jovića, čiji su odlomci doneseni u *Hrvatskom vojniku*, nedvojbeno pokazuje da su za agresiju na Republiku Hrvatsku odgovorni srbijansko vodstvo i vodstvo JNA predvođeno generalom Veljkom Kadijevićem. ■

Rađanje slobode

Samo junak drži
podignutu ruku,
u njedrima nosi,
ljubi zemlju svoju,
velik hodi
ispod
sjajnih zvijezda,
u rat ide
s osmijehom na licu.

Za njim truba trubi
sloboda se rađa,
s njim se budi
sunce na istoku,
ne umire
nikad
godine ne broji
u aleji besmrtnika
pravi kolos stoji.

Frano LIVAJIĆ

Pjesma je objavljena u zbirci "Vjetrovi rata", a posvećena je prvom poginulom hrvatskom redarstveniku Josipu Joviću

Poziv na suradnju

Pozivamo čitatelje zainteresirane za objavljivanje kratkih priča i pjesama domoljubne tematike u Hrvatskom vojniku da nam ih pošalju na adresu:

Ministarstvo obrane, Služba za odnose
s javnošću i informiranje, Odjel hrvatskih
vojnih glasila (za rubriku Pozdrav domovini),
Stančićeva 6, 10 000 Zagreb
ili na e-mail: hrvojnik@morh.hr

Umrijeti da bi se živjelo

U katoličkoj vjeri mnogo se toga doima paradoksalnim. Kad čovjek čita Sveto pismo i pokušava analizirati neke stvari, onda vidi da su ti paradoksi vrlo česti i da "to tako mora biti". Sveti Pavao često o tome govori. Recimo, govor o križu. Pavao piše da je to jednima sablazan, drugima ludost, a nama koji vjerujemo u drukčiju dimenziju križa taj znak je simbol spasenja. Ili, ovo što nalazimo u današnjem evanđeoskom odlomku: Pšenično zrno mora umrijeti da bi živjelo. Ne može davati plodove dok ne istrune. Kojeg li paradoksa!

No, koliko god to zvučalo paradoksalno i koliko god toga se u katoličkoj vjeri doimalo paradoksalnim, ipak je to tako. To potvrđuju ne samo spomenuti i mnogi drugi biblijski tekstovi, nego i konkretni životi pojedinih svetaca na kojima se najočitije argumentira ovaj "katolički paradoks". Paradoks je da jedan protukršćanski raspoloženi Savao postane Pavao, najgorljiviji zagovornik Kristova imena; paradoks je da se u život do ludila zaljubljeni Franjo odjednom ludo zaljubi u Krista; paradoks je da Kolbe ponudi žrtvu svojega života, umire da bi otac obitelji mogao ostati na životu i živjeti. To su samo neki katolički paradoksi. Čovjek umire sebi i u sebi da bi mogao živjeti u Bogu. Tek kad se odrekne života, počinje živjeti s Bogom ili, kako to Isus kaže, "tko izgubi svoj život, spasit će ga".

Današnjem čovjeku, kojemu je karijera jedan od najčešće spominjanih izraza, ovaj govor može se činiti paradoksalnim i on to doista jest. No, valja biti praktičan i konkretan. Smrt naših branitelja donijela nam je domovinu i život; oni su umrli da bismo mi nešto imali; oni su sve izgubili da bismo mi nešto dobili; darovali su svoj život da bismo mi živjeli. Upravo to Isus i kaže. Ako zrno ne umre, ostaje samo. Tek kada umre donosi plodove.

Bog je tako učinio sa svojim Sinom. Žrtvovao je Njega da bismo mi živjeli; naši grijesi otkupljeni su Njegovom žrtvom na križu; on je razapet da bismo mi imali slobodu. Paradoks? Da. Ali, uvijek sa smislom. To je katolički paradoks. On nije besmislen. Može biti nama racionalnim stvorenjima nelogičan i nerazuman, ali je jedini koji donosi rezultate i pomaže da se postigne prava karijera. U takvoj karijeri, do uspjeha se dolazi preko neuspjeha. Opet paradoksalno? Da. Nevjerniku je križ znak promašaja, neuspjeha, sramote... Nama koji vjerujemo u Isusa Krista križ je znak uspjeha, pobjede i ponosa. Onaj tko Bogu služi, postaje gospodar; tko je prividno ponižen, biva uzvišen, počašćen.

Čovjek koji umire grijehu, rada se na milost; tko sebe razapinje u borbi protiv pogrešaka, uskrsava na novi život; tko pokapa svoje negativnosti, niče u dobru. Valja umrijeti da bi se živjelo. To je Isus posvjedočio svojim primjerom. Na to poziva i svakoga od nas: Ako pšenično zrno ne umre, ostaje samo. Ako li umre, donosi obilan rod.

Želim vam, dragi prijatelji, mnogo ovakvih paradoksa.

Žarko RELOTA

BIBLIOTEKA

David McWilliams:
Papina djeca – nova elita Irske,
Algoritam, Zagreb, 2009.

Izvanredna opservacija o današnjoj Irskoj zabavna je i hedonistička priča o uspjehu jedne zemlje. Nazvana prema ironičnoj slučajnosti irskog baby booma krajem 1970-ih, koji se, preciznije, dogodio devet mjeseci (gotovo u dan) nakon što je papa Ivan Pavao II. posjetio Dublin, knjiga "Papina djeca" u isto je vrijeme priznanje i neodoljivo duhovit portret prve generacije Keltskog tigra - ljudi koji su prosperirali od ekonomskog čuda koje je Irsku, nakon stoljeća gorke neimaštine, katapultiralo u naciju koja danas uživa u jednom od najviših standarda u svijetu.

"Papina djeca" autora Davida McWilliamsa bila je najprodavanija knjiga u Irskoj u 2006. godini, prodana u više od 100.000 primjeraka. To se moglo i očekivati jer je autor jedan od najpoznatijih irskih novinara - piše kolumne u uglednim irskim novinama, vodi vlastite emisije na Irskoj radioteleviziji, a tijekom uspješne novinarske karijere intervjuirao je neke od najutjecajnijih i najpoznatijih osoba našega doba, između ostalih i Henryja Kissingera, Mihaila Gorbačova i Hillary Clinton.

Priča je to o uspjehu jedne zemlje toliko slične našoj, da bismo sve to lako mogli primijeniti i na naše prilike. Hrvatska, naime, Ircima nije slična samo po naravi, već i ekonomijom. Eksplozija na tržištu nekretnina i neobuzdana nacija koja voli tulumariti samo su neke od stvari koje nas povezuju s Ircima, a McWilliams opisuje kako je Irka dobila njemački bankovni PIN i time sebi omogućila neobuzdano trošenje. Ova knjiga ispričana je s toliko humora i stila da će vam nakon čitanja biti jasnije zašto Irci slove kao jedna od najdruželjubivijih i naj-simpatičnijih nacija.

Mirela MENGES

VREMEPLOV

29. ožujka 1945.
**Amerikanci odustali
od juriša na Berlin**

U završnici II. svjetskog rata, među zapadnim saveznicima vodile su se zakulisne igre kako bi se SSSR onemogućio u dubljem prodoru u Europu. Britanski premijer Churchill težio je što bržem pohodu prema Berlinu da bi imao što jače argumente u novim pregovorima s Moskvom. Treba ga zaustaviti što dalje na Istoku, govorio je. Ipak, iako su angloameričke snage mogle osvojiti Berlin prije Rusa, njihov glavni zapovjednik američki general Dwight Eisenhower 29. ožujka 1945. zaustavio je sve vojne akcije u tom smjeru. Tu promjenu strategije opravdavao je vojnim razlozima, što bržom i jeftinijom pobjedom. Imao je još jedan snažni adut u rukama. Amerikanci su na bojnog polju raspolagali s četiri puta više divizija od Britanaca. Bijesnog Churchilla uputio je da se žali predsjedniku Rooseveltu. Bitka za Njemačku ušla je u fazu, suho je odgovorio Roosevelt, u kojoj zapovjednici sami moraju odlučivati o vojnim mjerama. Time je bez prigovora slijedio sporazum iz Jalte o podjeli Njemačke na dogovorene okupacijske zone. Zanimljivo je da je Eisenhower o svojoj odluci obavijestio i Staljina koji je, razumljivo, bio oduševljen američkim planom. Berlin je ionako, prema njegovu mišljenju, izgubio ranije strateško značenje. No, Staljina, to nije spriječilo da upravo na Berlin pošalje svoje najjače armije u velikoj, razornoj ofenzivi. Poslije se saznalo da je Eisenhower strahovao od još jakih Hitlerovih snaga pa je što prije htio Njemačku presjeći na dva dijela. Berlin, daleko na Istoku, bio mu je manje važan. Drugi mu je cilj bio što prije osvojiti područje Alpa, gdje su nacisti, navodno, pripremali posljednji veliki otpor. No, to je bila najobičnija Goebbelsova podvala. Kad su potkraj travnja Amerikanci i Sovjeti presjekli Njemačku na rijeci Labi, i vojno su potvrđeni politički dogovori "velikih" na Jalti. Staljina više nitko nije mogao ucjenjivati - dobio je sve što je želio.

26. ožujka 1756. – Hrvatski sabor zabranio progone
vještica

27. ožujka 1941. – demonstracije protiv pristupanja
Jugoslavije Trojnom paktu pod
geslom Bolje rat nego pakt!

27. ožujka 1713. – Britanci osvojili rt Gibraltar

28. ožujka 1969. – umro američki general i predsjednik
Dwight Eisenhower

30. ožujka 1912. – umro njemački pisac Karl May

1. travnja 1922. – umro Karlo Habsburški, posljednji
hrvatski kralj

Leon RIZMAUL

FILMOTEKA

Frost/Nixon

- američka politička drama (2008.)
- trajanje: 125 minuta
- redatelj: Ron Howard
- distributer: Blitz film & video
- glume: Richard Nixon (Frank Langella), David Frost (Michael Sheen), Kevin Bacon (Jack Brennan)

U ljeto 1977. osramoćeni Nixon odlučuje dati intervju britanskom novinaru Frostu, u kojem će odgovoriti na sva pitanja koja se tiču razdoblja dok je bio predsjednik, uključujući i skandal Watergate, zbog kojega je morao iseliti iz Bijele kuće. Kada kamere krenu, počinje bitka između Nixona i Frosta. Hoće li Frost imati hrabrosti tražiti odgovornost od Nixona? Želi li Nixon izbjeći pitanja o svojoj ulozi u najvećoj nacionalnoj sramoti? U ovoj priči svatko će otkriti vlastitu nesigurnu stranu, svoj ego i veliku želju za priznanjem....

Da je Richard Nixon jedna od najzanimljivijih osoba u američkoj povijesti, pokazuje nam i golemo zanimanje za snimanje filmova o njemu. Sve što je ikad napravio napravio je s najvećim hendikepom koji političar može imati - nije bio simpatičan ljudima. To zanimljiviji je njegov put do Bijele kuće, preko Watergatea pa sve do sučeljavanja s televizijskim "fifirićem" Davidom Frostom. Banalizirajmo stvar. Film *Frost/Nixon*, kao što naslov sugerira, scenarijski je postavljen kao borba za prvaka svijeta u boks. Nixon je prvak u najširem smislu, te riječi. Frost mu ne može prići niotkuda, svi njegovi udarci su smiješni i ne mogu ugroziti šampiona. U glumačkom smislu Langella je pomeo pod sa Sheenom. I zapravo je to jedina stvarna primjedba ovom filmu. Frost (odnosno Sheen) doima se premekanim i nedorečenim. Sve ostalo se, da nastavim u sportskom žargonu, može opisati kao briljantan boksački meč ili partija šaha. Zaista je ponekad izazov gledati potpuno američki pristup američkoj temi i pritom se osjećati dobro.

Leon RIZMAUL

Plakete Glavnog stožera Oružanih snaga RH

Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o osnivanju Glavnog stožera Hrvatske vojske 3. kolovoza 1991., ali je tek 21. rujna 1991. u vrijeme svakodnevnih borbi u Vukovaru, na dan kada je kasetnim bombama napadnut Tovarnik, kada se vodila bitka na prilazima Grubišnog Polja, dok traju višednevni napadi na Šibenik s mora, kopna i iz zraka, a njegovi su građani već pet dana u skloništima, na dan kada je oko 18 sati "Izjavom za javnost" generala Kadijevića Hrvatskoj objavljen rat, toga istoga **21. rujna 1991.**, nakon središnjeg dnevnika HTV-a, predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman objavio je zapovijed o stvaranju **Glavnog stožera Hrvatske vojske** (GSHV).

Pozlaćena plaketa ima ovalni oblik s dužom okomitom dijagonalom od 122 mm i kraćom vodoravnom od 99 mm,

a debljine je 2,2 mm. Vanjski rubni dio plakete jest crna emajlirana podloga omeđena pozlaćenim obrubom. Na crnoj podlozi je natpis GLAVNI STOŽER ORUŽANIH SNAGA RH, pozlaćenih slova veličine 7 mm, koji prati gornji dio ovala.

Reljefno istaknuta pozlaćena središnja kompozicija znaka Glavnog stožera počinje s pleternim ornamentom što teče oko ovala, u središtu kojega je

emajlirani grb Republike Hrvatske s crveno-bijelim poljima i znakovljem na kruništu, a iznad toga je crveno-bijelo-plava trobojnica. Ispod znakovlja Republike Hrvatske stoji reljefno izvedeno znakovlje GS-a s dva ukrštena mača s vrhovima prema gore, a gore su krila zrakoplovstva i dolje dio sidra kao mornarički simbol.

Ovakva izvedba znaka javlja se na znakovlju autora Bože Kokana 1996., dok se izvedbe znaka koji se nalazi na ostalim plaketama s natpisom GLAVNI STOŽER OS RH na crnoj emajliranoj podlozi u donjem dijelu ovala, i koji se u gornjem dijelu ovala odmah nastavlja ornamentom pletera, javljaju na znakovlju 1995.

Većina plaketa raznih dimenzija ima natpisne pločice i nalazi se u kutijama s crvenom i plavom baršunastom podlogom.

**HRVATSKI
VOJNIK**

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE RH
SLUŽBA ZA ODNOS S JAVNOŠĆU I INFORMIRANJE
Odjel hrvatskih vojnih glasila

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić (mario.galic@morh.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir (marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov (leida.parlov@morh.hr), Domagoj Vlahović

Lektorice: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić, Milenka Pervan Stipić

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotograf: Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković, Damir Bebek, Predrag Belušić

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo, tel: 3784-937

Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Tisak: Tiskara Zelina d.d., K. Krizmanić 1, 10380 Sv. I. Zelina

Naslov uredništva: MORH, Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

http://www.hrvatski-vojniki.hr, e-mail: hrvojniki@morh.hr

Naklada: 5400 primjeraka

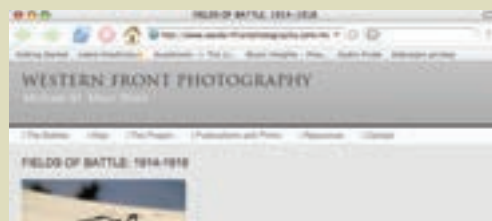

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2009. Novinarski prilogi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

www.westernfrontphotography.com

Stranica www.westernfrontphotography.com je projekt Michaela St Maura Sheila, Britanca koji je prošle godine odlučio na jednom mjestu objaviti niz svojih fotografija koje prikazuju dijelove **zapadne fronte iz I. svjetskog rata**.

Snimljene su, naravno, u današnje vrijeme i zanimljiva su mješavina povijesti i umjetnosti. Ti prikazi nekadašnjih polja smrti sadrže itekakvu umjetničku crtu. Većinu fotografija možemo proglasiti ne samo dokumentarnima nego i impresivnima za oči i za profesionalne fotografske standarde. Ypres, Verdun, Somme, sve te lokacije u Belgiji i istočnoj Francuskoj, koje su sinonimi za buku, blato, žicu, plamen i smrt, danas su tiha i ponekad čak pitoreskna mjesta. No, iako fotografije izgledaju u prvi mah idilično, nagradivani fotograf St Maur Sheil svejedno ih uspijeva natopiti teškom atmosferom, koja nas vraća u tragičnu prošlost. Ukratko, kako znaju reći filmski kritičari: svakako pogledati!

D. VLAHOVIĆ

SAVRŠENA PRECIZNOST*

BEAMSHOT
LASER SIGHT & TACTICAL LIGHT SYSTEMS

